NVE

Begrunnelse for vedtak

Ørsta transformatorstasjon

Ørsta kommune i Møre og Romsdal

NVE
Norges vassdrags-
og energidirektorat

Tiltakshaver	Statnett SF
Referanse	202320108-19
Dato	11.03.2026
Ansvarlig	Ingrid Myrtveit
Saksbehandler	Sofie Moe Knudsen

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVE
Norges vassdrags-
og energidirektorat

Sammendrag

Norges vassdrags- og energidirektorat gir Statnett tillatelse til å oppgradere Ørsta transformatorstasjon

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gir Statnett SF anleggskonsesjon til tiltak i Ørsta transformatorstasjon i Ørsta kommune i Møre og Romsdal. Statnett får tillatelse til å utvide eksisterende stasjonsareal med omtrent 600 m², bygge en ny transformatorcelle med grunnflate på ca. 340 m² og høyde ca. 12 meter og justere traseen til 420 kV-ledningen fra Sykkylven over en strekning på omtrent 450 meter inn mot stasjonen. Statnett får også tillatelse til tiltak for ras- og flomsikring av stasjonen med en omtrent 220 meter lang skredvoll og etablering av en ny kai i Sæbø for transport av den nye transformatoren. Tiltakene innebærer å etablere en skredvoll og grøft langs østsiden av stasjonstomta, åpne bekken som i dag er lagt i rør forbi stasjonen og bytte ut dagens stikkrenner med en større kulvertløsning under veien nordøst for stasjonen. Tiltakene i og ved Ørsta transformatorstasjon er vist i

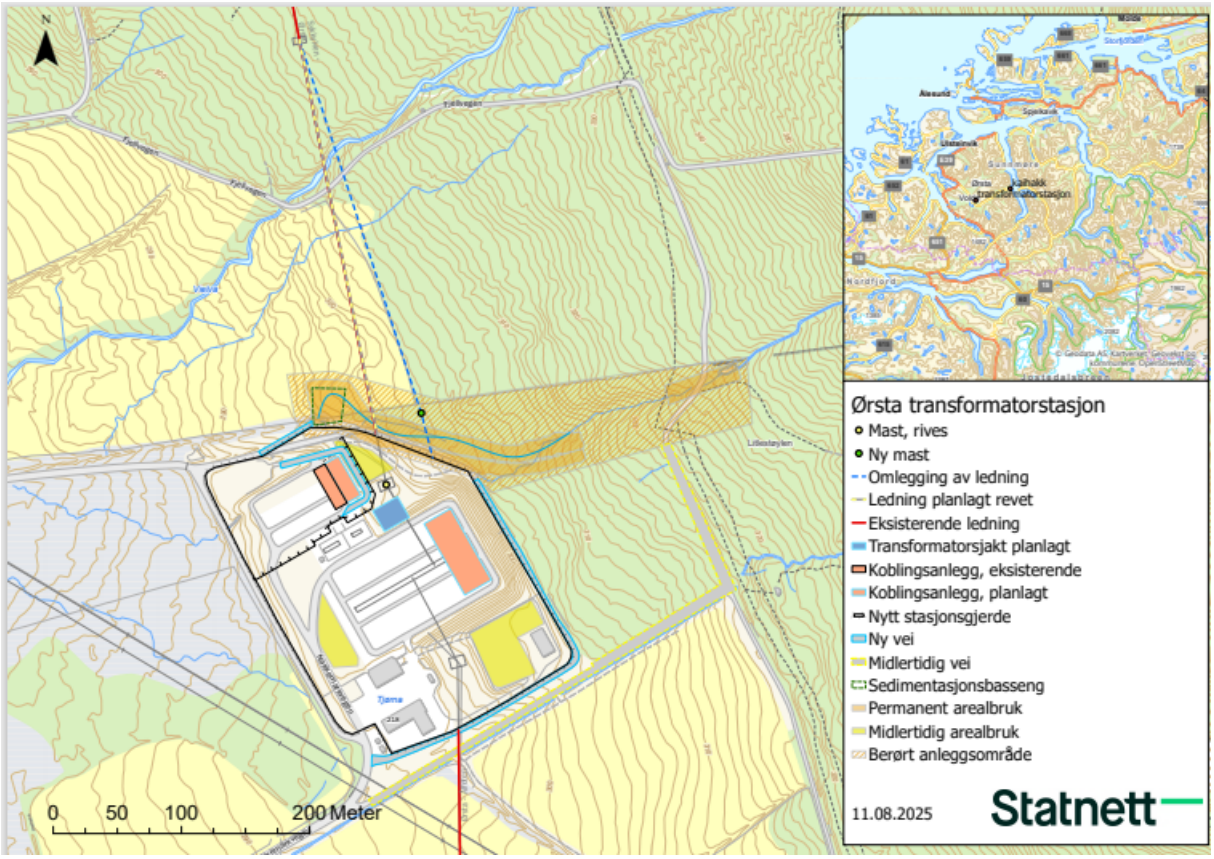

Figur 1.

Figur 1: Oversiktskart over Statnetts omsøkte tiltak i og ved Ørsta transformatorstasjon

Hva mener høringspartene om tiltaket?

NVE gjennomførte felles høring av konsesjonssøknaden og detaljplan og mottok totalt ni høringsuttalelser. Høringsinnspillene til søknaden handler om tilrettelegging for friluftsliv i både anleggs- og driftsfasen ved Ørsta transformatorstasjon og moloen i Sæbø. Flere av høringspartene

er videre positive til at bekken som i dag ligger i rør skal åpnes, men peker på at en naturlig bekkebunn bør bevares der det er mulig og at det bør tilrettelegges for kantvegetasjon. Hovdenakk grunneierlag påpeker at det er viktig at tiltaket ikke fører til økt vanntilførsel i elva nedstrøms transformatorstasjonen.

Hvorfor gir NVE tillatelse til oppgradering av Ørsta transformatorstasjon?

Dagens situasjon innebærer at kapasiteten i Ørsta transformatorstasjon nærmer seg kapasitetsgrensen, og nye kunder med behov for mer enn 1 MW må tilknyttes med vilkår om utkobling i pressede situasjoner. Forbruket i området er videre forventet å øke på grunn av ny næringsutvikling knyttet til småindustri, fiskeoppdrett og transport. NVE mener derfor det er behov for å gjennomføre tiltak som gir økt kapasitet og bedre forsyningssikkerhet til området, og vi vurderer at den omsøkte systemløsningen er den mest rasjonelle for samfunnet sammenlignet med nullalternativet.

Hva er de negative virkningene av tiltaket, og hvilke vilkår har NVE satt for å redusere disse?

NVE vurderer at tiltaket vil medføre begrensede negative virkninger for miljø og samfunn. NVE mener de fleste negative virkningene vil være knyttet til anleggsperioden, i hovedsak for naturmangfold og friluftsliv. For å redusere negative virkninger av tiltaket har NVE satt vilkår om at Statnett skal utarbeide en detaljplan. Planen skal beskrive hvordan avbøtende tiltak kan utføres for å redusere negative virkninger for omgivelsene ved Ørsta transformatorstasjon og etablering av kaien i Sæbø.

NVE
Norges vassdrags-
og energidirektorat

Innhold

1 Søknaden 4

2 NVEs behandling søknaden 6

2.1 Høring av konsesjonssøknad og detaljplan 6

2.2 Innkomne merknader 0

3 NVEs vurdering av søknad etter energiloven 1

3.1 Behov for tiltak 1

3.2 Samfunnsøkonomisk vurdering og tekniske forhold 1

3.3 Virkninger for miljø og samfunn 4

4 NVEs konklusjon og vedtak etter energiloven 23

4.1 Oppsummering av virkninger av tiltaket 23

4.2 Anleggets utforming og avbøtende tiltak 24

4.3 Oppsummering og konklusjon 26

A Vedlegg – Oversikt over lovverk og behandlingsprosess 27

A.1 Energiloven 27

A.2 Samordning med annet lovverk 27

1 Søknaden

Statnett søkte den 25. august 2025 om konsesjon etter energiloven for oppgradering av Ørsta transformatorstasjon i Ørsta kommune i Møre og Romsdal. Statnett søker om å utvide eksisterende stasjonsareal med ca. 600 m² og bygge en ny transformatorcelle med grunnflate på ca. 340 m² og høyde på ca. 12 meter. De søker også om å justere dagens 420 kV luftledning Sykkylven-Ørsta der ca. 450 meter av ledningen inn mot stasjonen flyttes, dagens endemast rives og ny endemast settes opp ca. 60 meter øst for dagens plassering. Statnett søker også om å etablere midlertidige anleggsplasser innenfor stasjonsgjerdet.

Statnett søker om tiltak for ras- og flomsikring av stasjonen. Disse tiltakene innebærer etablering av en skredvoll langs østsiden av stasjonstomta, samt en grøft som følger parallelt med vollen. Maksimal høyde på skredvollen fra bakkeplan vil være omtrent 4 meter, og grøfta vil ha en dybde på inntil 1 meter og bredde på ca. 10 meter. Ved nederste del av skredvollen planlegges det å etablere et midlertidig sedimentasjonsbasseng for å redusere avrenning. Statnett søker om tiltak for bedre håndtering av overvann og flom. Tiltakene innebærer å fjerne en kulvert slik at det blir åpent bekkeløp langs den ytre veien i det nordlig hjørne av stasjonen, og justere terrenget mellom brøytevegen og bekken. For å øke kapasiteten for vann og skredmasser under traktorveien øst for stasjonsområdet, planlegges det å bytte ut dagens stikkrenner med en større kulvertløsning, samt å erosjonssikre bekkekanalen. Figur 2 og Figur 3 viser tiltakene Statnett har søkt om i og ved Ørsta transformatorstasjon.

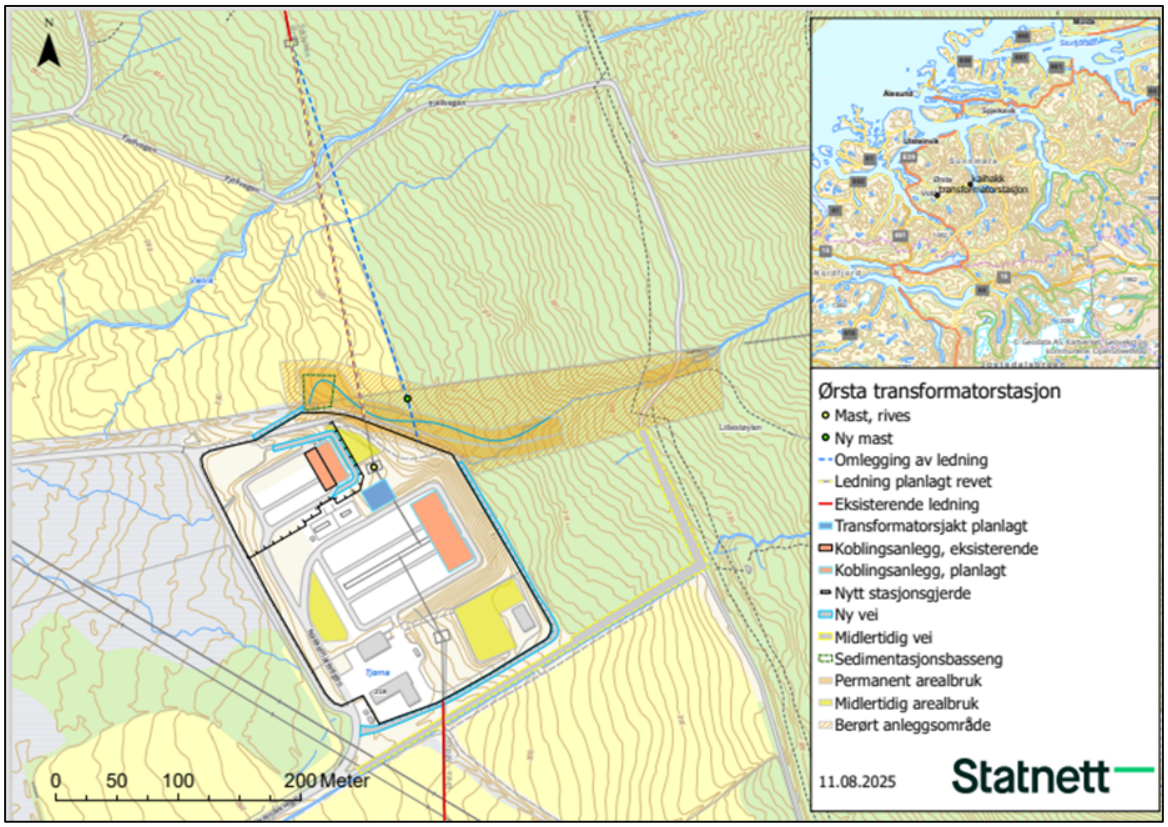

Figur 2: Situasjonskart over tiltak ved Ørsta transformatorstasjon. Omlegging av luftledning er vist med stiplet rød linje på den delen som fjernes og blå stiplet linje for ny del inn til stasjonen. Kilde: Statnett sin konsesjonssøknad.

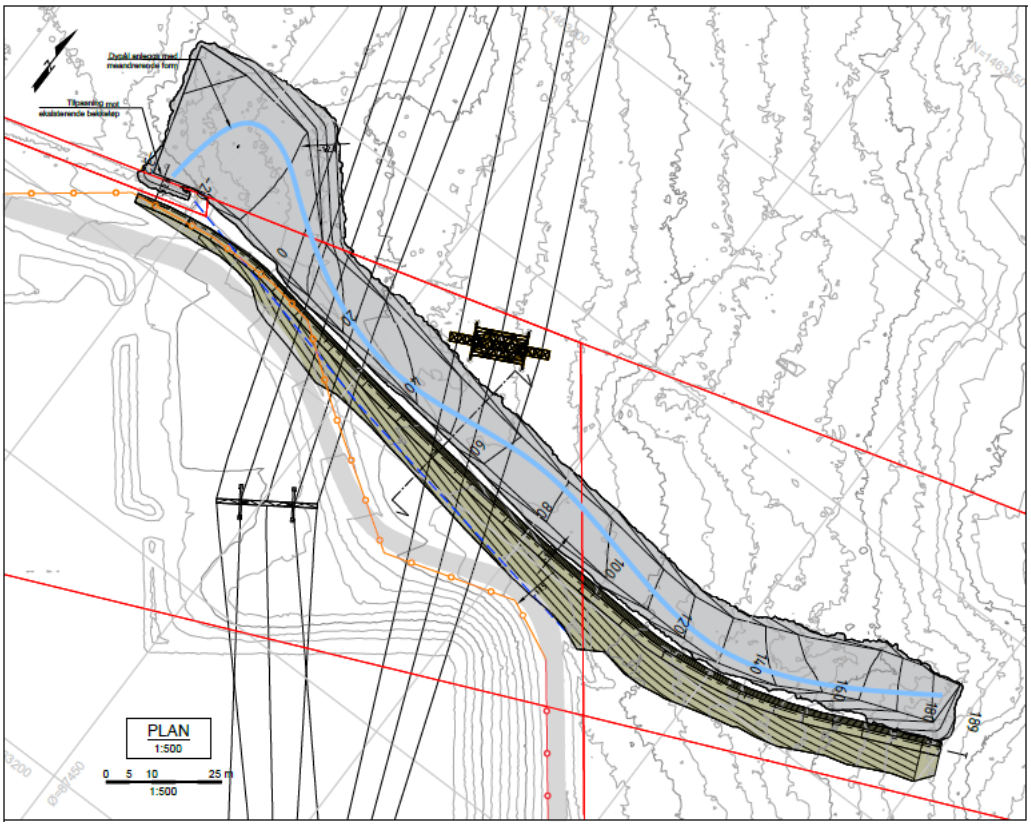

Figur 3: Plan for ledevoll langs Ørsta transformatorstasjon der grønn farge er ledevollen og grå farge er erosjonssikret grøft.. Kilde: Statnett sin konsesjonssøknad.

Statnett søker også om etablering av en kai i Sæbø for ilandføring av den nye transformatoren. Kaien skal etableres ved å utvide en eksisterende molo på nordsiden ved Sagafjord hotell. I tillegg søker Statnett om å etablere en permanent vei for å transportere transformatoren fra moloen til fylkesvei 655. Statnett planlegger videre å etablere et midlertidig riggområde i Sæbø i forbindelse med bygging av kaien. Figur 4 viser tiltakene Statnett har søkt om i Sæbø.

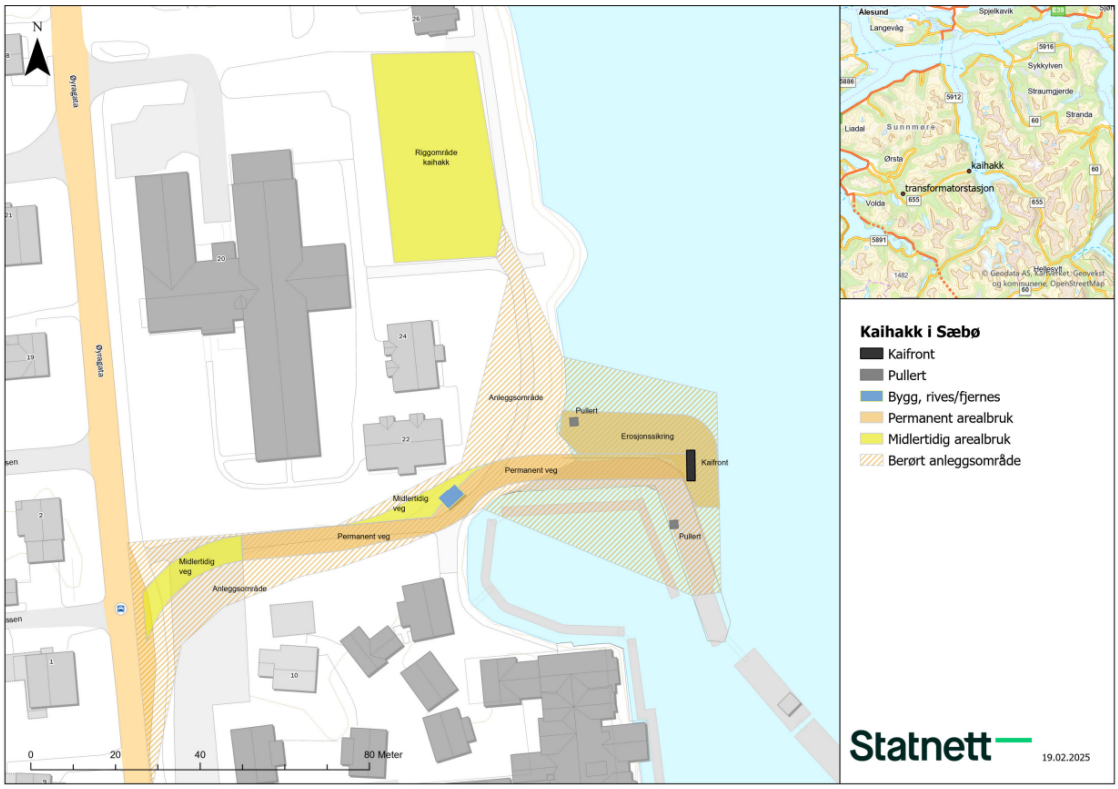

Figur 4: Situasjonskart over tiltak i Sæbø i forbindelse med etablering av ny kai. Kilde: Situasjonsplan fra Statnett.

Statnett begrunner søknaden med at det i dag er begrenset transformeringskapasitet i Ørsta til nytt forbruk. Behov for ny transformator utløses som følge av forbruksutvikling i underliggende regionalnett knyttet til næringsvirksomhet. Statnett skriver at tiltaket vil bidra til økt forsyningssikkerhet i området og legge til rette for ny næringsvirksomhet.

2 NVEs behandling søknaden

NVE behandler konsesjonssøknaden etter energiloven. Konsesjonssøknaden skal også oppfylle kravene til utredninger etter plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredninger. Prinsippene i naturmangfoldloven skal dessuten legges til grunn som retningslinjer i vurderingen av om konsesjon skal gis. En nærmere omtale av lover og forskrifter finnes i vedlegg A. I tillegg til NVEs behandling, skal tiltaket også avklares etter andre relevante sektorlover.

2.1 Høring av konsesjonssøknad og detaljplan

NVE sendte konsesjonssøknaden og detaljplanen på høring 24. oktober 2025. Statnett videresendte høringsbrevet til berørte grunneiere, naboer og gjenboere den 31. oktober 2025. Fristen for å komme med høringsuttalelse til søknaden ble satt til 24. november 2025. Ørsta kommune ble bedt om å legge søknaden ut til offentlig ettersyn. Den offentlige høringen av søknaden med konsekvensutredning ble kunngjort i Møre-Nytt og Sunnmørsposten 4. november 2025.

Følgende instanser fikk konsesjonssøknaden på høring:

Ørsta kommune

Møre og Romsdal fylkeskommune

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

Havforskningsinstituttet

Forsvarsbygg

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)

Telia Norge AS

Birdlife Norge

Luftfartstilsynet

Kystverket

Avinor AS

Forum for natur og friluftsliv Møre og Romsdal

DNT Sunnmøre

Fiskeridirektoratet

Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum

Sunnmøre Friluftsråd

Møre og Romsdal Bondelag

Fortidsminneforeningen i Møre og Romsdal

Fiskebåt

Fiskerlaget Sør

Norges luftsportforbund

Motvind Norge

Møre og Romsdal Natur og Ungdom

Pelagisk forening

Linja AS

Volda/Ørsta Skogeigarlag

2.2 Innkomne merknader

NVE mottok til sammen ni høringsuttalelser til søknaden. Statnett kommenterte uttalelsene i brev av 5. desember 2025.

Statsforvalteren i Møre og Romsdal og Møre og Romsdal fylkeskommune er positive til at bekken skal åpnes, men påpeker at en naturlig bekkebunn bør bevares der dette er mulig. **Statsforvalteren** minner om at det skal opprettholdes et vegetasjonsbelte dersom bekken har årssikker vannføring, og **fylkeskommunen** peker på at det er viktig å ta vare på kantvegetasjonen. **Ørsta kommune** mener det er viktig å planlegge gode tiltak for å unngå forurensning i Vielva og Åmdalselva ved bygging av skredvollen og omlegging av bekken. **Hovdenakk grunneierlag** peker på at økt vanntilførsel til elva kan føre til store skader på vegnett og eiendommer nedstrøms rundt elva, og forutsetter at vanntilførselen til elva ikke øker.

Ørsta kommune og Hovdebygda IL er bekymret for skiløypa der Statnett planlegger å utvide kulvert under veien nordøst for stasjonen. De ønsker at røret forlenges for å muliggjøre omlegging av skiløypa, og forutsetter at eventuelle skader utbedres samt at anleggsarbeidet legges utenom skisesongen. **Fylkeskommunen** påpeker at det er viktig at løyper ikke stenges, og at friluftslivet hindres i minst mulig grad i anleggsperioden.

Ørsta kommune påpeker at strandsonen i Sæbø har naturfaglige verdier som må ivaretas. De viser til at arealet som benyttes midlertidig må tilbakeføres, og at sammenhengen mellom friområdene på land og ved sjøen bør styrkes ved å knytte arealene bedre sammen. **Sverre Hjelmeland** ønsker at det tilrettelegges for adkomst ned til sjøen på nordsiden av moloen, og at valg av lyskilde ikke fører til lysforurensning.

Statens vegvesen viser til at det er Møre og Romsdal fylkeskommune som er vegeier på de berørte veiene i Ørsta kommune.

Kystverket har ingen merknader utover at kommunen som havnemyndighet må involveres.

Museum Vest har ingen merknader til søknaden. De opplyser om at det er mulighet for funn av kulturminner i det aktuelle området, og dersom det blir gjort funn må arbeidet stoppes og museet varsles.

I kapittel 3 gjengir NVE de delene av høringsuttalelsene, og Statnetts kommentarer til disse, som er relevante for våre vurderinger. Høringsuttalelsene og søkers kommentarer er tilgjengelige via eInnsyn.

3 NVEs vurdering av søknad etter energiloven

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av fordeler og ulemper tiltaket har for samfunnet som helhet. NVE kan gi konsesjon til et anlegg dersom de samlede positive konsekvensene av tiltaket er større enn de negative for samfunnet. Vurderingen av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er en faglig skjønnsvurdering.

I dette kapittelet vil NVE redegjøre for vår vurdering av anlegget som Statnett har søkt om. Vi vil vurdere behovet for tiltaket og hvilke systemløsninger som kan møte behovet. Vi vil sammenligne vurderte løsningsvalg for å kunne vurdere om Statnett har søkt om den mest hensiktsmessige løsningen. Dette vil blant annet gjøres gjennom en vurdering av prissatte og ikke-prissatte virkninger av systemtekniske egenskaper. Deretter drøftes relevante virkninger av tiltaket for miljø og samfunn.

3.1 Behov for tiltak

Behovet for oppgradering av Ørsta transformatorstasjon er hovedsakelig forårsaket av forbruksvekst i underliggende regionalnett knyttet til elektrifisering av småindustri, fiskeoppdrett og transport. Dagens situasjon innebærer at kapasiteten i Ørsta transformatorstasjon nærmer seg kapasitetsgrensen, og nye kunder med behov for mer enn 1 MW må tilknyttes med vilkår om utkobling i pressede situasjoner. Videreføring av dagens nett innebærer derfor store begrensninger i hva som kan tilknyttes av nytt forbruk i området, og det vil ikke være mulig å opprettholde god forsyningssikkerhet vinterstid i regionalnettet under Ørsta.

NVE støtter Statnett sin vurdering av behovet for oppgradering av Ørsta transformatorstasjon på bakgrunn av forbruksvekst og behovet for økt forsyningssikkerhet.

3.2 Samfunnsøkonomisk vurdering og tekniske forhold

3.2.1 Vurderte systemløsninger

Statnett har ikke vurdert ulike systemløsninger i konsesjonssøknaden, men viser til Sunnmørsanalysen[1] for denne vurderingen. Statnett skriver at de i denne analysen også vurderte tiltak i regionalnettet, men at konklusjonen er at ny transformator i Ørsta transformatorstasjon er mest rasjonelt som første steg i utviklingen. NVE har fått oversendt denne analysen og er enig i Statnetts valg av systemløsning.

[1] Sluttrapport Sunnmørsanalyse 2022 – del 1 (Mørenett)

3.2.2 Vurderte løsningsvalg

Statnett har ikke vurdert mer enn ett alternativ til nullalternativet fordi valgt konsept begrenser utvalget til to reelle alternativer. De to løsningsvalgene som Statnett presenterer i konsesjonssøknaden, er:

- Nullalternativet: Fortsatt bruk av eksisterende transformator (ingen økning i kapasitet)
- Alt.1: Ny transformator i Ørsta transformatorstasjon

Nullalternativet innebærer en videreføring av dagens situasjon. Det vil si at det ikke iverksettes noen tiltak i Ørsta stasjon eller omkringliggende nett for å imøtekomme den økende forbruksveksten.

Alternativ 1 innebærer å sette inn en ny transformator med øvre spenningsnivå på 420 kV i eksisterende stasjon, samt utvidelse av koblingsanlegget og flytting av eksisterende endemast. Eksisterende transformator i Ørsta stasjon vil bli værende.

3.2.3 Rangering av løsningsvalg

Statnett oppgir at nullalternativet er valgbart, rent teknisk, ettersom anlegget drives innenfor gjeldende lover og forskrifter i dag. Dagens stasjon ble etablert i 2013, og har lang gjenstående levetid, men kapasiteten er ikke stor nok for forbruksutviklingen. En videreføring av dagens situasjon vil dermed innebære at kapasiteten i anlegget blir for lav for det forventede behovet. Nye kunder med behov for mer enn 1 MW må tilknyttes med vilkår om utkobling i pressede situasjoner. Nullalternativet vil også innebære en stor begrensning av hva som kan tilknyttes av nytt forbruk over 1 MW i området. Det vil heller ikke være mulig å opprettholde god forsyningssikkerhet vinterstid i regionalnettet ut fra Ørsta.

Det omsøkte alternativet med ny transformator vil øke kapasiteten i området. Tiltaket er viktig for underliggende netteier Linja AS, som parallelt med Statnett sine tiltak planlegger utvidelser av 132 kV-anlegget i Ørsta. Linja AS planlegger også ytterligere investeringer. Samlet sett vil alle disse tiltakene bidra til bedre forsyningssikkerhet i området og legge til rette for ny næringsutvikling.

Tabellen under oppsummerer Statnetts vurdering av de prissatte og ikke-prissatte virkningene for de vurderte løsningsvalgene. NVE legger denne til grunn for våre vurderinger. I søknaden oppgir Statnett at det må antas et økende behov for fornying for den eksisterende transformatoren som allerede står på stasjonen. Disse kostnadene vil imidlertid være like for begge alternativene, og er dermed satt til null i den samfunnsøkonomiske analysen under.

Tabell 1: Samfunnsøkonomisk vurdering av Statnetts vurderte løsninger.

	Nullalternativet Ingen økning i trafokapasitet	**Alt. 1** Ny trafo i Ørsta stasjon
Prissatte virkninger (nåverdi i millioner 2023-kroner)		
Investeringskostnader	0	-250
Sum prissatte virkninger	0	-250
Rangering prissatte virkninger	(1)	(2)
Ikke-prissatte virkninger		
Areal- og miljø	Referanse (0)	Ubetydelig/ingen
Verdi nytt forbruk/ kapasitetsøkning	Referanse (0)	Middels positiv
Fleksibilitet for videre nettutvikling i regionalnettet	Referanse (0)	Liten positiv
Forsyningssikkerhet	Referanse (0)	Liten positiv
Rangering ikke-prissatte virkninger	(2)	(1)
Vurdering av usikkerhet	Det er usikkerhet knyttet til fremtidig forbruksutvikling. Gitt dagens begrensede kapasitet i nettet fremstår alternativ 1 likevel som det mest robuste. Nytteverdien av tiltaket avhenger av at nettforsterkningene i regionalnettet også blir gjennomført.	
Samlet rangering av samfunnsøkonomisk lønnsomhet	**2**	**1**

Av andre beslutningsrelevante forhold oppgir Statnett at ved å realisere alternativ 1 ivaretar de tilknytningsplikten sin og tilrettelegger for nødvendig infrastruktur, elektrifisering og næringsutvikling i området. Etablering av ny transformator er en forutsetning for planlagt nettforsterkning i regionalnettet, og må derfor ses i sammenheng med andre forsterkninger i regionalnettet for å møte behovet. Tiltaket inngår som første trinn i en trinnvis nettutviklingsplan, og inngår også som et tiltak i Statnetts områdeplan.[2]

Ettersom nullalternativet innebærer å ikke møte fremtidig forbruksvekst, samtidig som det innebærer tiltagende svekket forsyningssikkerhet vinterstid ettersom forbruket øker, fremstår det ikke som et reelt alternativ.

[2] Områdeplan Sogn til Sunnmøre

3.3 Virkninger for miljø og samfunn

3.3.1 Visuelle virkninger

NVE vil i dette kapitlet vurdere tiltakets visuelle virkninger for friluftsliv, naturopplevelser, kulturmiljøer og synlighet fra bolig- og fritidsbebyggelse. Vurderingene begrenser seg til de visuelle virkningene, og omfatter ikke direkte arealinngrep, som vil bli vurdert i senere kapitler.

Virkninger i anleggsfasen vil være forbigående og vektlegges ikke i vurderingene av visuelle virkninger.

3.3.1.1 Ørsta transformatorstasjon

Ørsta transformatorstasjon ligger innenfor friluftsområdet Bondalseidet-Verahaldet som er registrert som svært viktig, se Figur 5. I nærheten ligger også Ørsta skisenter med flere nedfartstraseer og en lysløype. Statnett vurderer at skredvollen vil være synlig ved ferdsel i nærområdet, men viser til at den vil revegeteres for å redusere synligheten for de som går tur i området, se et eksempel i Figur 6. Statnett mener videre at skredvollen vil ha noen visuelle virkninger for det omkringliggende landskapet, men at den ikke vil fremstå som et dominerende landskapselement siden den vil ligge rett ved stasjonen og at terrenget i området er bratt.

Omlegging av traseen vil gi et nytt ryddebelte mellom nest siste mast og endemasten. Statnett opplyser om at den nye masta vil være av samme type, og bli malt i kamuflerende farger, slik tilfelle er for dagens mast.

Figur 5: Dronebilde som viser Ørsta transformatorstasjon (2023) sett mot vest. Kilde: Statnett sin konsesjonssøknad.

Figur 6: Eksempel på en vegetert skredvoll. Kilde: Statnett sin konsesjonssøknad.

NVE vurderer at tiltakene ved Ørsta transformatorstasjon vil ligge innenfor et område der den eksisterende transformatorstasjonen visuelt sett allerede preger landskapsuttrykket. Skredvollen Statnett skal etablere langs østsiden av stasjonstomta er etter vår vurdering det omsøkte tiltaket som vil medføre størst visuelle virkninger. NVE mener skredvollen vil være synlig ved ferdsel i nærområdet, men at synligheten vil reduseres gjennom den planlagte revegeteringen. NVE registrerer at omleggingen av 420 kV-luftledningen vil gi et nytt klausuleringsbelte over en strekning på ca. 450 meter. Som følge av omleggingen vil det over en periode være to ryddebelter inn mot stasjonen. NVE vurderer at det kan forsterke de visuelle virkningene ved stasjonen, men at det gamle ryddebelte vil revegeteres, og de visuelle virkningene over tid vil endres lite sammenlignet med dagens situasjon. NVE mener utvidelsen av stasjonsområdet, tiltak innenfor stasjonsområdet og omlegging av 420 kV luftledning ikke vil gi vesentlige negative virkninger utover det som allerede preger området.

Samlet sett mener NVE at tiltak ved Ørsta transformatorstasjon medfører små virkninger for omgivelsene og landskapet.

3.3.1.2 Kaianlegg i Sæbø

Statnett vil etablere en ny kai i Sæbø for ilandføring av den nye transformatoren, se eksempel i Figur 7. Kaien skal etableres ved eksisterende molo ved Sagafjord hotell i et område som består av boligbebyggelse, næringsvirksomhet, tilhørende grøntområder og infrastruktur. I tillegg søker Statnett om å etablere en om lag 110 meter lang permanent vei fra moloen til fylkesveg 655.

Multiconsult har på vegne av Statnett konsekvensutredet virkningene for kulturminner og kulturmiljø. Konsekvensutredningen (KU) vurderte to alternative plasseringer av kaien, men Statnett søker nå om et tredje alternativ mellom de to opprinnelige alternativene. Det omsøkte tiltaket ligger omtrent 150 meter i luftlinje fra de opprinnelige alternativene. KU-en vurderer at de opprinnelige alternativene medfører ubetydelige endringer for det helhetlige kulturmiljøet, og konsekvensene er satt til å være ubetydelige.

Figur 7: Eksempel på kai. Kilde: Statnett sin konsesjonssøknad.

NVE mener KU-en, utarbeidet for de to opprinnelige plasseringene av kaien, også er relevant for den omsøkte løsningen gitt nærheten til alternativene. NVE vurderer at det nye kaianlegget vil etableres i et område med liknende infrastruktur og mener den i begrenset grad vil endre landskapsuttrykket. NVE vurderer også at kaianlegget er plassert i betydelig avstand til kjente kulturminner, og ikke vil gi vesentlige negative visuelle virkninger for kulturminner eller kulturmiljøet i Sæbø.

Samlet sett mener NVE at etablering av den nye kaien medfører små virkninger for omgivelsene og landskapet i Sæbø.

3.3.2 Kulturminner og kulturmiljø

Dette kapitlet handler om direkte inngrep i automatisk fredete kulturminner og kulturmiljøet (fra før 1537) og eventuelle vedtaksfredete kulturminner. Vurderingene av de indirekte virkningene på kulturminner og kulturmiljøer er beskrevet under temaet visuelle virkninger i kapittel 3.3.1.

3.3.2.1 Ørsta transformatorstasjon

Det er ikke registrert automatisk fredete kulturminner ved stasjonsområdet som vil komme i konflikt med tiltaket. Statnett opplyser imidlertid at det er observert en steinmur omtrent 5 meter fra der de skal plassere den nye endemasten. Steinmuren er et kulturminne fra nyere tid, og dermed ikke automatisk fredet.

I søknaden kommer det frem at Møre og Romsdal fylkeskommune ikke har stilt krav om egne utredninger etter kulturminnelovens § 9 i prosjektområdet. Fylkeskommunen ber derimot om at det nye mastepunktet ikke kommer i konflikt med steinmuren.

Statnett opplyser at steinmuren ikke vil komme i direkte konflikt med den nye endemasten, og de vil etterstrebe å ikke påvirke muren i anleggsperioden. Dersom muren blir påvirket, vil den tilbakeføres etter at arbeidene er ferdig.

NVE mener løsningen Statnett har søkt om gir små virkninger for kjente fredete kulturminner og kulturmiljø. NVE registrerer at den nye endemasten ikke vil komme i direkte konflikt med den nevnte steinmuren, men viser til at det er en viss risiko for at den berøres i anleggsfasen. NVE setter derfor vilkår om at det i detaljplanen skal beskrives hvordan anleggsarbeidene skal gjennomføres for å unngå direkte berøring av steinmuren.

3.3.2.2 Kaianlegg i Sæbø

Statnett opplyser at det er ikke registrert kjente kulturminner, hverken på land eller i sjø som vil komme i konflikt med etableringen av den nye kaien i Sæbø. KU-en vurderer at det finnes et visst potensial for funn av kulturminner i sjø, gitt den sentrale rollen fjorden har spilt for samferdsel i området, og opplysninger om jektefart fra Sæbøfjøra i eldre tid. Museum Vest opplyser imidlertid at de ikke kjenner til marine kulturminner som kan bli direkte berørt av det omsøkte tiltaket. De påpeker likevel at det kan være mulig at det ligger kulturminner i det aktuelle området og minner om at museet skal varsles dersom en i anleggsfasen oppdager skipsvrak, keramikk eller andre marine kulturminner. Dersom kulturminner på sjøbunnen kan bli berørt av tiltaket, må arbeidet stoppes, og museet varsles.

NVE mener etableringen av kaien i Sæbø ikke gir virkninger for kjente kulturminner. NVE forutsetter at Statnett oppfyller kravene i kulturminneloven, og gjør oppmerksom på at de er ansvarlig for at fredete kulturminner ikke skades.

3.3.3 Naturmangfold

I henhold til naturmangfoldloven § 7 plikter NVE å legge til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 når det skal vurderes om det skal gis konsesjon til et tiltak eller ikke. Nedenfor følger en systematisk gjennomgang av NVEs vurderinger av tiltaket opp mot naturmangfoldlovens paragrafer.

Naturmangfoldloven § 8 første ledd krever at vedtak som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget i denne saken bygger på beskrivelse av tiltaket og vurdering av konsekvenser i søknaden. For tiltaket i Sæbø, som gjelder etablering av kai, er kunnskapsgrunnlaget også basert på konsekvensutredning og tilleggsutredning utført av Multiconsult. I tillegg har kunnskapsgrunnlaget bestått av søk i Miljødirektoratets Naturbase, Artsdatabankens Artskart og NVE Atlas.

NVE mener at grunnlagsmaterialet for de utførte utredningene av naturmangfold er tilstrekkelig, jf. våre vurderinger i de påfølgende kapitlene. En viss usikkerhet om hvorvidt vi besitter fullstendig kunnskap om de biologiske verdiene i influensområdet vil alltid være til stede.

NVE vurderer at den samlede dokumentasjonen som foreligger gir tilstrekkelig grunnlag for å drøfte og vurdere effekten tiltaket har på naturmangfoldet ut fra sakens omfang og risikoen for skade, i samsvar med naturmangfoldloven § 8. NVE registrerer at det ikke er gjennomført kartlegging i felt ved den omsøkte plasseringen av kaien, og at det er noe usikkerhet knyttet til forekomsten av ålegras i området, jf. våre vurderinger i 3.3.3.2. Det betyr at føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer inn. På bakgrunn av dette har NVE stilt vilkår om bruk av siltgardin i anleggsperioden for å skjerme eventuelle forekomster av ålegras.

3.3.3.1 Ørsta transformatorstasjon

Naturtyper

Statnett viser til at det er registrert myr i området vest for stasjonen, og opplyser at det ble observert mettet jord og vannkilder ved Litlestøylen som ligger øst for stasjonen under befaring, se Figur 8. De skriver at det er registrert noe myr der midlertidig sedimentasjonsbasseng skal

etableres. Statnett vurderer at tiltaket i liten grad vil påvirke myrforholdene, men antar at den opprinnelige utbyggingen av stasjonen allerede har forstyrret myrforholdene i betydelig grad.

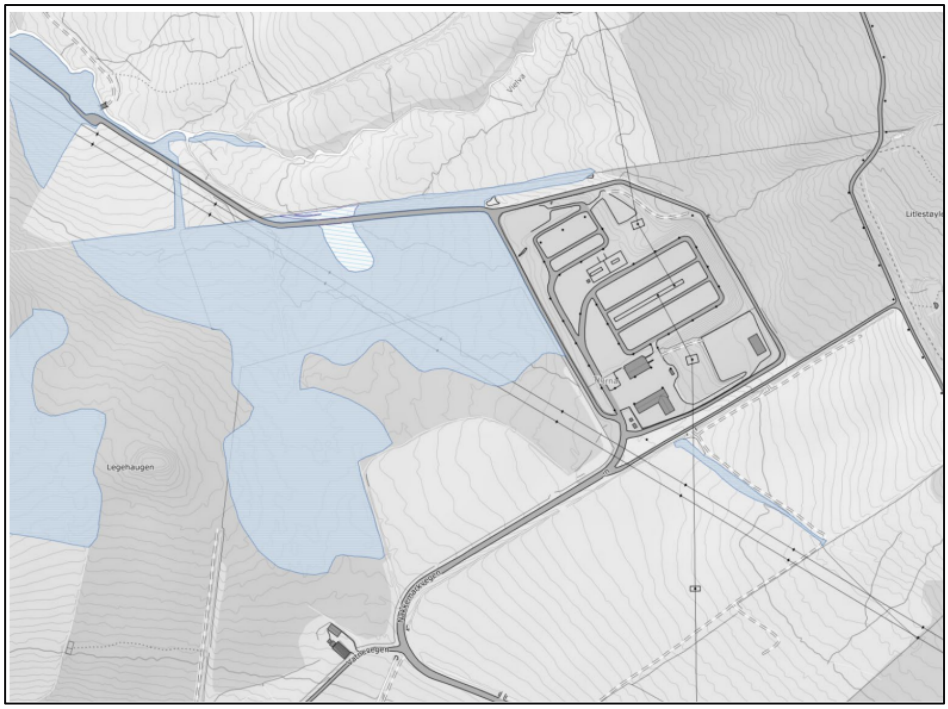

Figur 8: Myrområder rundt Ørsta transformatorstasjon. Blåskraverte arealer er grunn myr. Kilde: Statnett sin konsesjonssøknad.

NVE har gjennomført søk i Naturbase og registrerer at det innenfor tiltaksområdet ikke er registrert rødlistede naturtyper, utvalgte naturtyper eller naturtyper med sentral økosystemfunksjon. Det planlagte skredsikringstiltaket ligger øst for et område som er registrert som myr. Deler av det planlagte sedimentasjonsbassenget går derimot inn i et område som er registrert som myr. Sedimentasjonsbassenget er midlertidig, og NVE vurderer at arealet med myr som blir beslaglagt er lite. Det er likevel svært viktig at eventuelle myrmasser som graves opp, lagres på en god måte i anleggsperioden, og holdes adskilt fra andre typer masser. Da kan de legges tilbake til opprinnelig sted når sedimentasjonsbassenget tilbakeføres. NVE mener det ikke kan utelukkes at tiltaket kan føre til delvis drening av myra, men dersom det gjennomføres en god tilbakeføring vil dette kunne rettes opp.

Rødlistede arter og funksjonsområder

Av rødlistede arter er det i Artsdatabankens Artskart registrert granmeis og gulspurv nord for stasjonen, som begge har rødlistestatus sårbar (VU). I naturbase er det registrert områder med sensitive arter som hubro, jaktfalk, vandrefalk, kongeørn og hønsehauk i et stort område rundt transformatorstasjonen. Nøyaktige hekkelokaliterer for sensitive arter er unntatt offentligheten. Statnett opplyser om at de har fått innsyn i hekkelokaliteter fra Statsforvalteren, og at det ikke registrert hekkelokaliteter i området rundt stasjonen. Statnett mener utvidelsen av transformatorstasjonen ikke vil føre til at leveområdene for granmeis og andre skogtilknytta fuglearter forringes i nevneverdig grad. De begrunner dette med at den permanente arealutvidelsen er liten, og området for skredsikringstiltak vil revegeteres. Statnett vurderer

imidlertid at fuglearter i området kan bli midlertidig forstyrret i anleggsfasen på grunn av støy og aktivitet.

Det er ikke registrert rødlistede arter innenfor tiltaksområdet. Nord for stasjonen, ved Fjellvegen er de rødlistede artene granmeis og gulspurv observert, begge observasjonene er fra 2016. NVE vurderer at fordi den permanente arealutvidelse av stasjonen er liten, og området for skredsikringstiltak vil revegeteres, vil det være begrensede virkninger for rødlistede arter. De negative virkningene vil i hovedsak være knyttet til forstyrrelser i anleggsperioden som følge av økt aktivitet og støy som vil være forbigående.

Fremmede arter

Det er ikke registrert fremmede arter ved Ørsta transformatorstasjon, men NVE mener det ikke kan utelukkes. NVE vil derfor stille vilkår om at Statnett skal kartlegge fremmede arter der det skal gjennomføres arbeider ved Ørsta stasjon. Kartleggingen må skje til egnet tid av året hvor det er mulig å identifisere artene. Statnett skal gjøre en risikovurdering av artene, og iverksette nødvendige tiltak for å hindre negative virkninger for naturmangfoldet som følge av spredning av artene. Det skal brukes fagkyndig kompetanse, og tas utgangspunkt i Miljødirektoratets rapport *Håndtering av løsmasser med fremmede skadelig plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter.*

3.3.3.2 Kaianlegg i Sæbø

Multiconsult har konsekvensutredet virkninger ved etablering av kaien i Sæbø. Utredningen omfattet opprinnelig to alternativer for plassering, som ble kartlagt med undervannsdrone (ROV). Under kartleggingen ble det blant annet registrert tangsamfunn, grunne sandområder og ålegrasforekomster. Statnett opplyser at disse alternativene ble forkastet blant annet for å redusere negativ påvirkning på naturmangfold i sjø. Statnett søker nå om et tredje alternativ, som innebærer utbedring av eksisterende molo ved Sagafjord hotell. Det omsøkte alternativet er plassert mellom de to forkastede alternativene, se Figur 9. Multiconsult har utarbeidet et notat som omtaler forventede funn på sjøbunnen basert på ROV-kartlegging, offentlige databaser og flyfoto, uten at dette faktisk er undersøkt i felt.

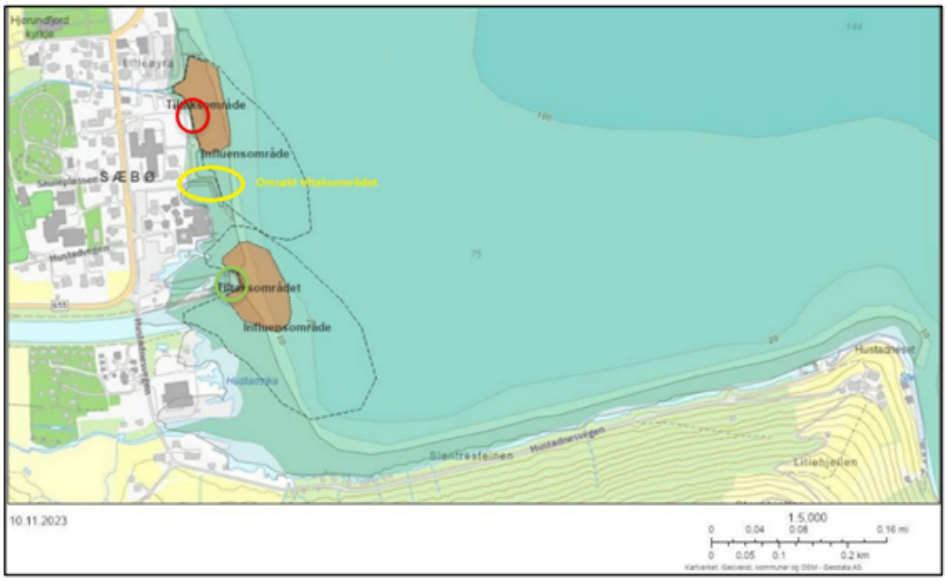

Figur 9: Kart over influens- og tiltaksområder for de to opprinnelige alternativene og omsøkt løsning. Rød sirkel viser alternativ 1, grønn sirkel viser alternativ 2 og den gule ellipsen viser det omsøkte tiltaket. Kilde: Statnetts konsesjonssøknad.

Naturtyper

I offentlige databaser er det registrert et brakkvannsdelta sør for tiltaksområdet, utenfor Bondalselva. Brakkvannsdeltaet har områdeverdi (B) viktig etter DN-håndbok 13, og er en naturtype med rødlistekategori sårbar (VU). Under kartlegging ble det registrert en lokalt viktig ålegrasseng nord for utløpet til Litleelva som ligger nord for tiltaket. Et stykke øst for tiltaket, ved Hustadneset, er det en modellert forekomst av større tareskog med kun stortare. Hele Sæbø ligger også på naturtypen elvedelta. Naturtypene er vist i Figur 10.

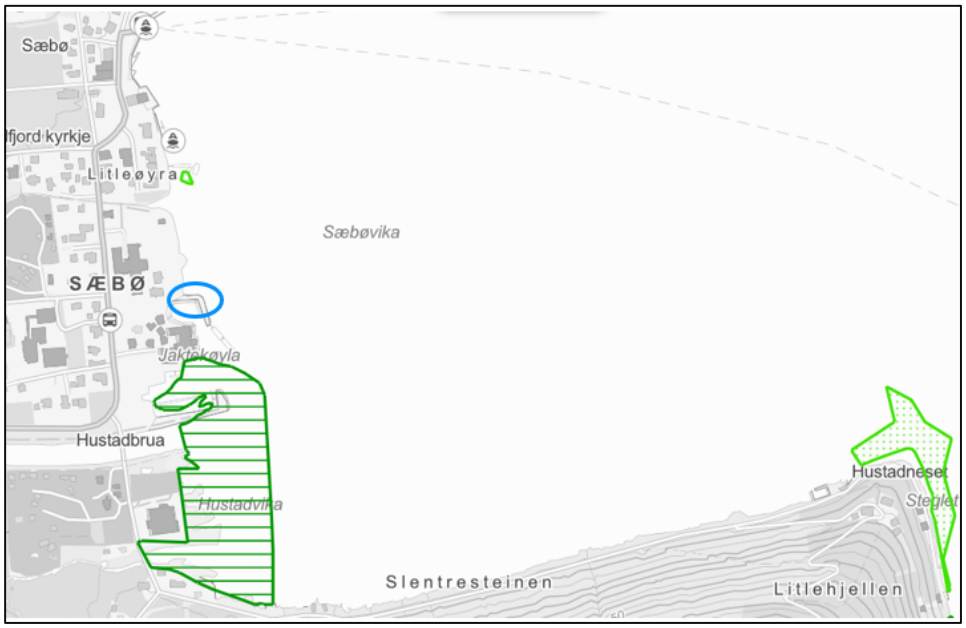

Figur 10: Kartutsnitt over Sæbø med omsøkt alternativ (blå ring). Naturtyper registrert etter håndbok 19 er lagt inn som lysegrønne polygoner. Det grønne skraverte polygonet er brakkvannsdeltaet. Kilde: Naturbase.

I notatet utarbeidet av Multiconsult er det vurdert at tiltaksområdet mest sannsynlig består av stein- og sandbunn, samt områder der det sannsynligvis er tangsamfunn. KU-en opplyser at det i flyfoto, i ytterkanten av de grunne områdene, like nord for moloen, er flere lysere partier hvor det kan forekomme ålegras.

KU-en anbefaler å utføre en forenklet kartlegging av området for å verifisere eller utelukke forekomster av ålegrasseng. Dersom ålegras blir påvist i nærheten av tiltaksområdet anbefales det å bruke siltgardin som et avbøtende tiltak for å skjerme forekomstene. KU-en foreslår også å benytte rene masser ved utfylling i sjø, og utføre arbeid på en mest mulig skånsom måte for miljøet som avbøtende tiltak.

Statnett opplyser at de vil benytte siltgardin for å hindre slik spredning av partikler. Det skal benyttes rene masser til utfylling av kaien, og det forventes lite spredning av partikler fra selve utfyllingsmassene.

KU-en vurderer at det omsøkte tiltaket vil etableres i et område hvor mye av naturmangfoldet allerede er menneskelig påvirket. Tiltaket vil medføre beslag av et areal som er mindre påvirket enn der selve moloen er bygget, og vil påvirke en begrenset del av det sammenhengende tangsamfunnet. KU-en konkluderer med at påvirkningen på naturmangfoldet av den omsøkte kaiplasseringen vil være mindre enn ved de to opprinnelige alternativene, men sett i forhold til nullalternativet, vil det likevel være negative konsekvenser for deler av området som følge av utfylling og endrede bunnforhold med overgang fra sandbunn til hardt substrat i en større del av området.

NVE mener at arealet som blir permanent beslaglagt som følge av etableringen av kaien er relativt lite. Kaien skal etableres i et område som allerede er påvirket av eksisterende molo og molofylling. NVE registrerer at det i offentlige databaser og gjennom ROV-kartlegging er identifisert flere naturtyper i nærheten av det omsøkte tiltaket, herunder brakkvannsdelta, grunne sandområder, tangsamfunn og ålegrasforekomster. NVE vurderer at et mindre område av et større sammenhengende tangsamfunn kan bli påvirket, men utover dette vil ikke tiltaket føre til direkte inngrep i noen av naturtypene. NVE vurderer at det er noe usikkerhet knyttet til hvorvidt det faktisk er forekomster av ålegras i området. For å redusere spredning av partikler, samt skjerme eventuelle forekomster av ålegras, vil NVE stille vilkår om at det skal benyttes siltgardin i anleggsperioden.

Med de avbøtende tiltakene NVE har stilt vilkår om, vurderer vi at kaien samlet sett vil ha begrensede negative virkninger for naturtyper.

Rødlistede arter og funksjonsområder

Statnett skriver i søknaden at det i området ved kaien i perioden 2019-2024 er registrert fiskemåke, sandsvale, grønnfink og granmeis (alle VU – Sårbar), tjeld, stær og gråspurv (NT – Nær truet), vist i Figur 11.

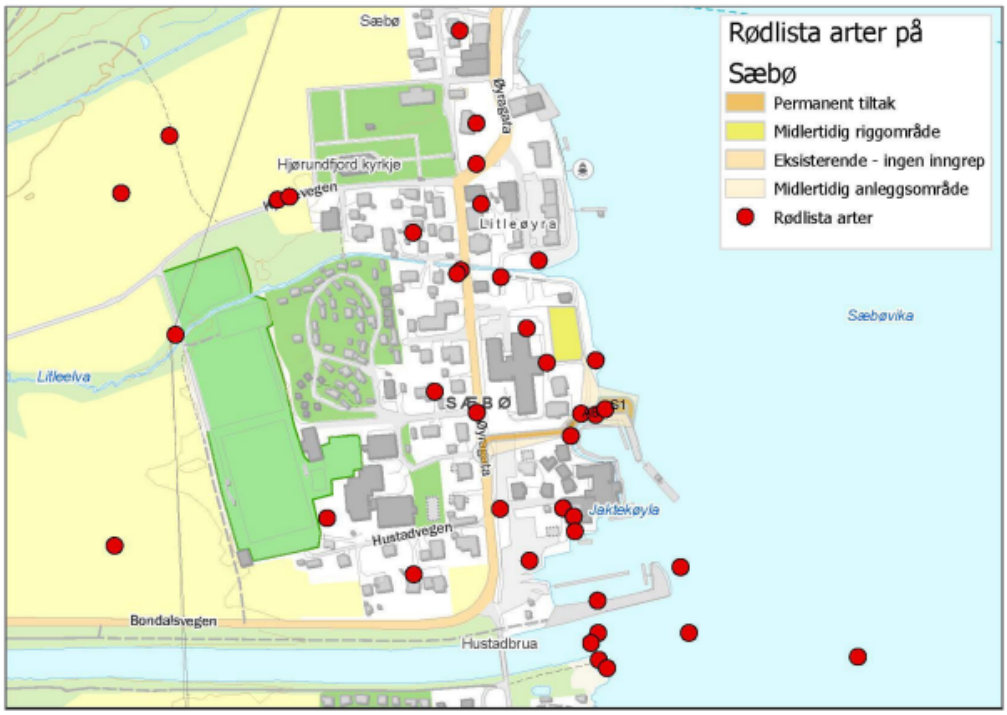

Figur 11: Rødlista fuglearter ved kai på Sæbø. Kilde: Statnett sin konsesjonssøknad

NVE har gjennomført søk i Artsdatabankens artskart. Det er registrert funn av flere rødlistede fuglearter med marin tilknytning i nærheten av det omsøkte tiltaket. Disse artene inkluderer havelle, rødstilk, storskarv og tjeld (alle NT – nær truet), fiskemåke, gråmåke, sjøorre, stjertand og ærfugl (alle VU – sårbar), dvergdykker, storskarv og storspove (EN – sterkt truet), vipe og hettemåke (CR – kritisk truet).

KU-en opplyser at alle disse artene har marin tilknytning og beiter og hekker i strandsonen på sjøbunnen i eller i nærheten av de opprinnelige alternativene. KU-en vurderer at naturtypene som er registrert i området utgjør viktige funksjonsområder for mange arter. Tangsamfunn, brakkvannsdelta, grunne sandområder og ålegrasforekomster kan være viktige beiteområder for fugl, og benyttes som gyte-, beite- og oppvekstområder for en rekke fisk, og andre arter med marin tilknytning.

Ørsta kommune opplyser om at brakkvannsdeltaet er av regional verdi og er et lokalt viktig hekke- og rasteområde for våtmarksfugler og ender.

Bondalselva, som ligger sør for tiltaksområdet, er et vernet vassdrag med et høyt antall laks og sjøørret som gyter i elva. Laks er i Rødlista for arter 2021 vurdert til å være «Nær truet» (NT). KU-en vurderer at området har stor verdi med tanke på artsforekomster og deres funksjonsområder. Litleelva, som har utløp nord for tiltaksområdet er en gytebekk for sjøørret. KU-en vurderer at utløpene fra begge elvene er av betydning som beiteområde for anadrom laksefisk på vandring.

KU-en anbefaler å unngå støyende/forstyrrende arbeid i sårbare perioder for anadrom og marin fisk, sjøfugl og sjøpattedyr.

Statnett skriver i søknaden at det i en begrenset periode skal gjennomføres spesielt støyende arbeider, i form av peling i sjøgrunnen. Statnett skriver at de ønsker å gjennomføre

anleggsarbeider ved kaien i vinterhalvåret av hensyn til vandringsperioden for laks og sjøørret (august til oktober), og hekketid for sjøfugl (april til juli). På bakgrunn av potensielle negative virkninger for fugl og anadrom fisk, spurte NVE Statnett om nærmere informasjon om omfanget av spesielt støyende arbeider i form av peling og sprengning under vann. Statnett svarer av e-post 5. februar 2026 at anleggsarbeidet vil bestå av gravearbeid og forankring av kaien til fjell, og at det likevel ikke skal utføres spesielt støyende arbeider som peling eller sprengning.

NVE vurderer at det vil være begrensede negative virkninger for rødlistede arter og deres funksjonsområder i driftsfasen. Det forventes at området etter noen år vil reetableres, men overgang fra sandbunn til hardt substrat i deler av området kan potensielt gi en annen artssammensetning. NVE mener de negative virkningene i hovedsak vil være knyttet til økt aktivitet og støy i anleggsperioden, men viser til at det ikke skal gjennomføres spesielt støyende arbeid i sjø. NVE vurderer derfor at tiltaket vil ha begrensede virkninger for rødlistede arter og anadrom fisk. NVE legger likevel til grunn at Statnett, i den grad det er mulig, vil gjennomføre anleggsarbeidene i vinterhalvåret for å redusere negative virkninger for fugl og anadrom fisk.

Fremmede arter

Det ble registrert funn av den fremmede arten pollpryd under feltundersøkelsen ved alternativ 2 for kaiplassering. Pollpryd er en marin grønnalge som er oppført på fremmedartslista som en art med svært høy risiko (SE), og den sprer seg ved hjelp av sporer og ved fragmentering. Konsekvensutredningen anbefaler avbøtende tiltak som bruk av siltgardin og opptak av fjernet masse til land for å hindre spredning av arten.

Det er ikke utført kartlegging i området for omsøkt kaiplassering. NVE mener det ikke kan utelukkes forekomst av pollpryd her, og stiller derfor vilkår om bruk av siltgardin. NVE stiller også vilkår om at Statnett i detaljplanen vurderer behovet og beskriver eventuelle nødvendige tiltak for å hindre spredning videre med siltgardinen dersom denne skal gjenbrukes.

3.3.3.3 Naturmangfoldloven § 10, 11 og 12

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal påvirkningene av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli påvirket av. Ifølge forarbeidene (Ot.prp. 52 (2008-2009) s. 381–382) er det effekten på naturmangfoldet som skal vurderes i prinsippet om samlet belastning, ikke det enkelte tiltaket som sådan. For å kunne gjøre dette er det nødvendig med kunnskap om andre tiltak og påvirkningen på økosystemet, hvor det både skal tas hensyn til eksisterende inngrep og forventede fremtidige inngrep.

Statnett vurderer at dersom det gjennomføres avbøtende tiltak vil ikke det omsøkte tiltaket medføre vesentlig økning i negative virkninger for omgivelsene utover de arealbeslagene det gir.

NVE har vurdert den samlede belastningen, jf. naturmangfoldloven § 10, av eksisterende og planlagte tiltak i tiltaksområdet.

NVE mener arealbeslaget som følge av det omsøkte tiltaket er begrenset, og at naturmangfoldet ved Ørsta transformatorstasjon og kaianlegget i Sæbø vil reetableres etter en stund. NVE er ikke kjent med andre planlagte tiltak i tiltaksområdet som vil føre til at den samlede belastningen på økosystemene i områdene blir for store.

NVE vurderer på bakgrunn av dette at tiltaket ikke har virkninger som er i konflikt med forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Naturmangfoldloven § 11 tilsier at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse. NVE har anledning til å legge føringer i konsesjoner for eventuelle avbøtende tiltak som reduserer virkninger for naturmangfoldet. I naturmangfoldloven § 12 står det at skader på naturmangfoldet skal unngås ved bruk av driftsmetoder, teknikk og lokalisering som ut fra en samlet vurdering gir de beste samfunnsmessige resultatene. NVE legger også til grunn at konsesjonsbehandlingen skal medføre at tiltaket lokaliseres der de samfunnsmessige ulempene blir minst, jf. energilovforskriften § 1-2. Samtidig vil en eventuell konsesjon legge føringer for hvilke avbøtende tiltak Statnett må gjennomføre for å minimere skadene på blant annet naturmangfoldet. Vi viser blant annet til vurderingen av vilkår i 3.3.3. På bakgrunn av dette mener NVE at naturmangfoldloven § 11 og 12 er hensyntatt.

Etter NVEs vurdering er det viktig at anleggsarbeid som potensielt kan berøre viktige biotoper og leveområder gjennomføres og tilpasses på en måte som gjør at inngrepene i disse områdene blir minst mulige. NVE vil i konsesjonen sette vilkår om detaljplan, der blant annet avbøtende tiltak i anleggsperioden blir beskrevet nærmere.

3.3.3.4 Oppsummering av virkninger på naturmangfold

NVE mener tiltakets samlede virkninger for naturmangfold er begrensede for det omsøkte tiltaket. NVE vurderer at de negative virkninger for naturmangfoldet i hovedsak vil være knyttet til økt aktivitet og støy i anleggsperioden, som vil være forbigående. NVE vurderer at etablering av kaien i Sæbø vil ha noen negative virkninger for naturmangfoldet, hovedsakelig gjennom økt aktivitet og støy i anleggsfasen i et område med flere rødlistede arter og funksjonsområder. Det er også noe usikkerhet knyttet til hvorvidt det er ålegras ved tiltaksområdet. NVE har derfor stilt vilkår om bruk av siltgardin for å skjerme eventuelle forekomster.

På bakgrunn av vurderingene over, mener NVE at løsningen Statnett har søkt om gir akseptable virkninger for naturmiljø.

3.3.4 Arealbruk, annen infrastruktur og støy

3.3.4.1 Ørsta transformatorstasjon

Ørsta transformatorstasjon ligger i et område som i kommunens arealplan er regulert som LNF-område (landbruk, natur og friluftsliv). Statnett opplyser at tiltakene ved stasjonen føre til et permanent arealbeslag på ca. 7 dekar. Videre vil omleggingen av 420 kV ledningen inn mot stasjonen gi et nytt klausuleringsbelte i skog mellom nest siste mast og endemast. NVE registrerer at dette arealet i henhold til NIBIOS arealressurskart er registrert som innmarksbeite, slik tilfelle også er for dagens trasé. Arealet som blir beslaglagt som følge av utvidelse av stasjonen og skredsikringstiltak er i arealressurskart registrert som skog av høy bonitet.

Statnett opplyser om at det er lite boligbebyggelse i området rundt transformatorstasjonen. Nærmeste boligområder ligger ca. 1 km fra stasjonsområdet. Statnett vurderer at boligene ikke vil bli påvirket av anleggsarbeidet.

Statnett skriver at arealet rundt skredsikringstiltaket blir benyttet som beiteområde store deler av året. For å unngå konflikt med drift av beitet skal Statnett sette opp gjerder rundt anleggsområdet i

anleggsperioden. De skriver at arealet, inkludert skredvollen, vil være tilgjengelig for beiting etter anleggsperioden.

NVE vil sette vilkår om at Statnett skal ha rutiner for dialog med og varsling av grunneiere og beitelag om anleggsarbeidene, og at dette skal beskrives nærmere i detaljplanen. NVE setter også vilkår om at det skal iverksettes tiltak for å unngå konflikt med beiteområde i anleggsfasen, og nærmere utforming av tiltakene skal beskrives i detaljplanen.

NVE vurderer at arealbruken Statnett har søkt om er begrenset til det som er nødvendig for tiltak i Ørsta transformatorstasjon og skredsikringstiltak for å sikre stasjonen mot naturfare.

3.3.4.2 Kaianlegg i Sæbø

Arealbruk

I kommunens arealplan er moloen der kaien skal etableres regulert til småbåthavn. Utvidelse av moloen nordover vil videre komme inn i et areal som er satt av til spesialområde friluftsliv – allmenn flerbruk fisk, ferdsel, friluftsliv og naturområde (NFFF). Arealet der det søkes om å plassere midlertidig riggområde er regulert til friområde park. Statnett skriver at tiltak i forbindelse med etablering av kaien vil føre til et permanent arealbeslag på omtrent 1,2 dekar. Dette inkluderer ny kai, ny vei og fylling i vann.

Ørsta kommune forutsetter at arealer som benyttes midlertidig blir tilbakeført i samsvar med vedtatt arealbruk etter gjennomføring.

NVE vurderer at arealbruken Statnett har søkt om er begrenset til det som er nødvendig for bygging av kai i Sæbø og for frakt av transformatoren. NVE legger til grunn at Statnett vil tilbakeføre alle midlertidige anleggsområder etter at anleggsperioden er ferdig. NVE viser også til at vi har stilt vilkår om at Statnett skal utarbeide en detaljplan i tråd med gjeldende veileder. Veilederen stiller som krav at det skal gå frem av detaljplanen hvordan de ulike terrenginngrepene istandsettes.

Støy og støv

Statnett opplyser at tiltak i forbindelse med etablering av kaianlegget vil foregå i nærheten av bebyggelse, blant annet ved Sagafjord hotell og Hjørundfjordheimen (omsorgsboliger). Disse vil kunne bli utsatt for støy og støv fra anleggsarbeider. Statnett opplyser at de vil varsle berørte naboer om generell støy i forkant, og det vil varsles spesielt om særlig støyende arbeid. Videre skriver de at de planlegger å legge anleggsperioden til vinterhalvåret for å unngå konsekvenser for de som benytter området, og for å unngå negativ innvirkning på reiselivet.

NVE forutsetter at Statnett vil varsle berørte naboer om generell støy i forkant av anleggsarbeidene. I en begrenset periode skal det gjennomføres spesielt støyende arbeider. NVE vil derfor stille vilkår om at Statnett skal etablere et system for varsling av særlig støyende anleggsarbeider for beboere og interesser nær tiltaksområdet. Planlagte tiltak for å håndtere støy i anleggsfasen, basert på Miljødirektoratets veileder M-2061, herunder system for varsling av særlig støyende anleggsarbeider, skal beskrives i detaljplanen.

NVE vil også stille vilkår om at Statnett skal gjennomføre tiltak for å redusere spredning av støv fra anleggsområdet, herunder etablere anlegg og rutiner for vask av kjøretøy og veier. Aktuelle tiltak

for å redusere støv i anleggsfasen skal beskrives i detaljplanen, herunder rutiner og anlegg for vask av kjøretøy og vei for støv. Vurdering av tiltak skal gjøres ut fra kapittel 6 *Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanleggingen (T-1520/2012).* NVE legger til grunn at Statnett vil, så langt det lar seg gjøre, gjennomføre anleggsarbeidene i vinterhalvåret for å redusere negative virkninger for de som benytter området og reiselivsnæringen.

Infrastruktur

Statnett skal etablere en transportvei fra moloen til fylkesvei 655 for å frakte transformatoren Totalt vil denne vegen ha en lengde på ca. 140 meter hvorav 110 meter vil være en permanent vei. Det skal etableres en avkjørsel fra fylkesvegen i busslomma rett før Sagafjord hotell, og over en parkeringsplass. Denne strekningen vil være midlertidig og tilbakeføres etter at transformatoren er fraktet til stasjonen, se Figur 12. Fra parkeringsplassen skal eksisterende gang- og sykkelvei utvides i bredden ned mot sjøen. Som følge av utvidelsen av vegen skal en redskapsbod tilhørende Sagafjord hotell fjernes for å få tilpasset svingradius for transformatortransporten. Statnett opplyser at moloområdet i Sæbø vil bli utilgjengelig i anleggsperioden, og under transport av transformatoren vil det bli trafikkhindringer i veinettet i korte perioder. Statnett skriver at kaien vil bygges i vinterhalvåret for å unngå konsekvenser for de som benytter området.

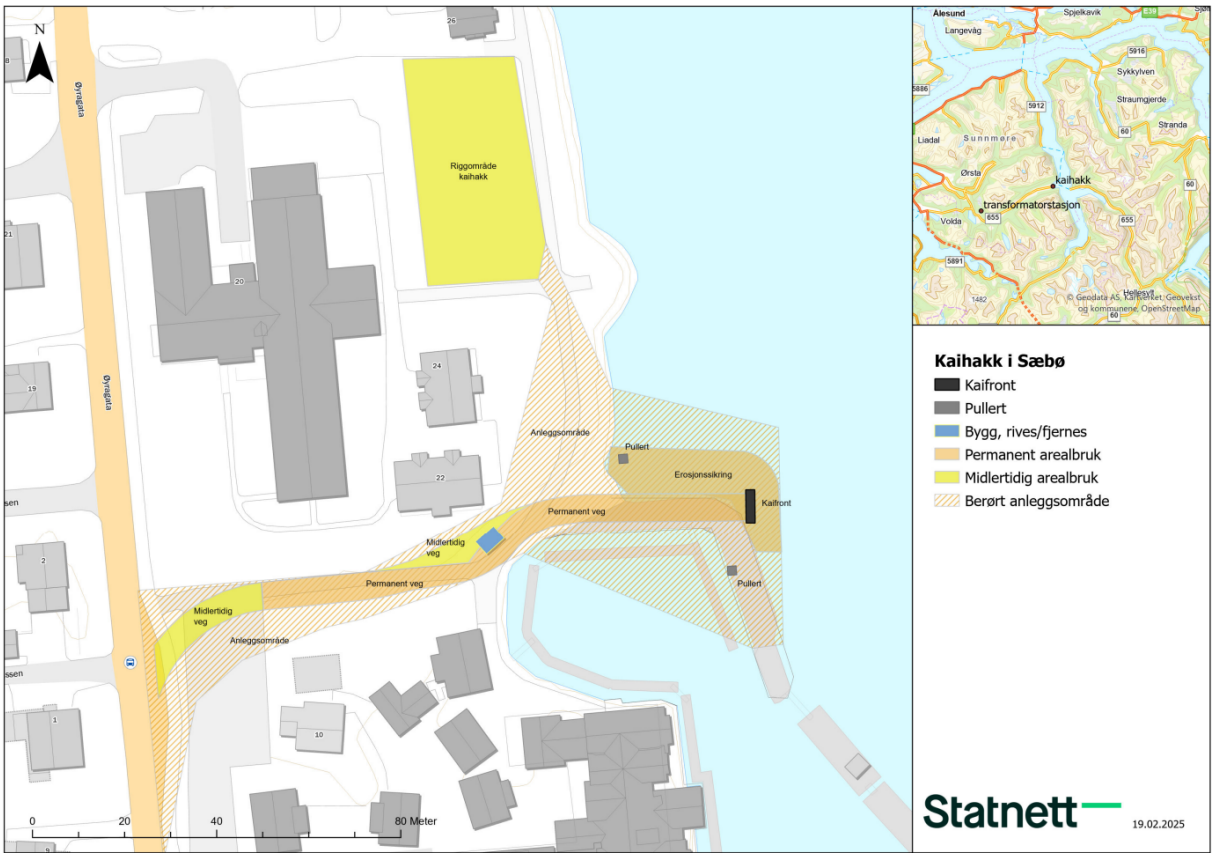

Figur 12: Situasjonskart over tiltak i Sæbø i forbindelse med etablering av ny kai. Kilde: Situasjonsplan fra Statnett.

Møre og Romsdal fylkeskommune skriver i brev av 4. november 2024 at Statnett må innhente nødvendige tillatelser til å etablere midlertidig avkjørsel fra fylkesvei 655, som må sendes Ørsta kommune for behandling etter plan- og bygningsloven. Fylkeskommunen gjør oppmerksom på at

dersom det skal kjøres tyngre kjøretøy på offentlige vegstrekninger enn det veglistene åpner for, må det søkes dispensasjon fra veglista.

Den permanente veien som skal etableres vil berøre et område som i dag består av eksisterende vei og noe gressplen. NVE vurderer at etablering av den permanente veien vil ha små negative virkninger da arealet som blir beslaglagt utover den eksisterende veien er begrenset. NVE legger til grunn at Statnett innhenter de nødvendige tillatelser Møre og Romsdal fylkeskommune nevner.

3.3.5 Friluftsliv

3.3.5.1 Ørsta transformatorstasjon

Ørsta transformatorstasjon er plassert i et område som er registrert som et svært viktig friluftsområde med funksjon som utfartsområde. Stasjonen ligger i nærheten av Ørsta skisenter med flere nedfartstraseer og en lysløype.

Statnett vurderer at etablering av skredvollen ikke vil komme i konflikt med lysløypene eller nedfartstraseene i nærområdet, og ikke vil forhindre ferdsel. I forbindelse med utbedring av stikkrenner under traktorveien øst for stasjonstomten opplyser de i søknaden at det vil være behov for å stenge traktorveien, vist i Figur 13, for trafikk i en begrenset periode. Statnett skriver at det går et nettverk av traktorveier i området, og at det er mulig å kjøre på andre veier for å komme til turområdet nord for transformatorstasjonen. Statnett vurderer at stengingen av traktorveien ikke vil ha vesentlig virkninger for bruken av området til rekreasjon og friluftsliv.

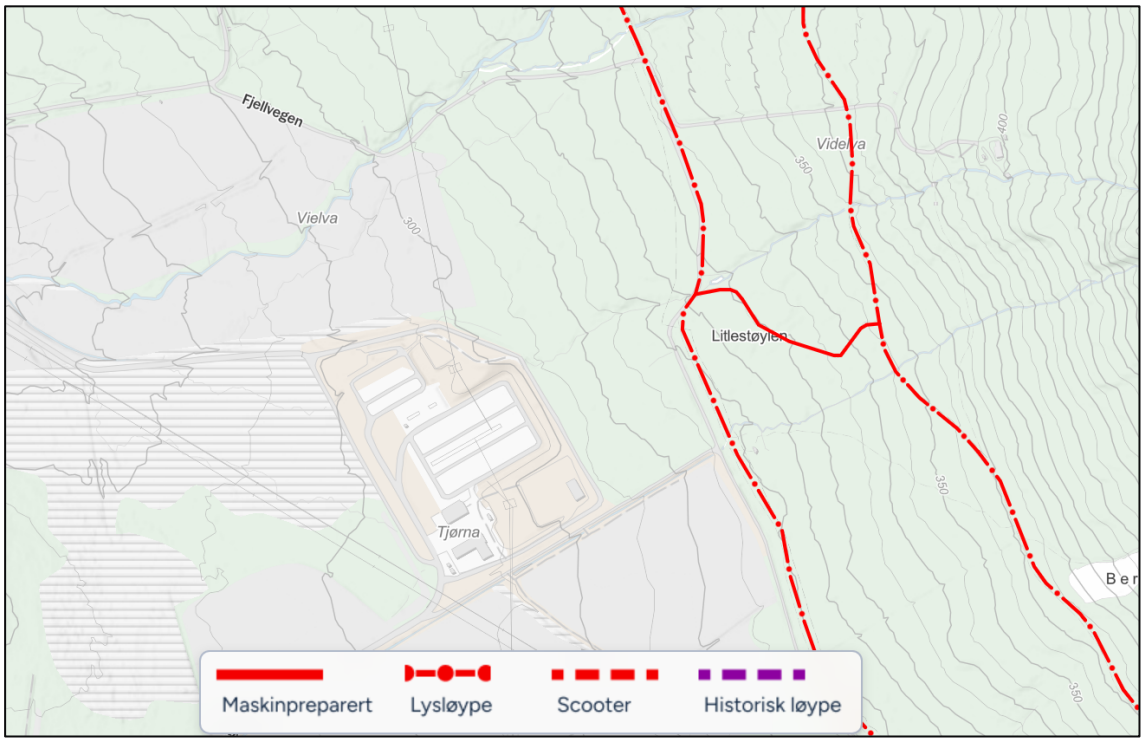

Figur 13: Lysløype som går på/langs traktorveien øst for Ørsta transformatorstasjon. Kilde: sporet.no

Ørsta kommune og Hovdebygda Idrettslag (Hovdebygda IL) mener at utbedringen av stikkrennene under veien vil komme i konflikt med veien som i dag også fungerer som skiløype. De påpeker at

kommunedelplanen legger opp til å flytte skiløypen fra dagens vei siden veien i fremtiden skal benyttes som tilkomst til et planlagt felt for fritidsboliger. De skriver videre at det planlagte tiltaket vil gjøre elveløpet betydelig bredere slik at skiløypekryssing blir vanskelig. Kommunen og Hovdebygda IL mener derfor Statnett må legge til rette for skiløypekryssing over bekken, og at arbeidet må utføres utenom skisesongen (mai-oktober). Hovdebygda IL påpeker også at Statnett må sette i stand skiløypa på grusveien og den 3,5 km lange traseen etter anleggsarbeidet.

Møre og Romsdal fylkeskommune skriver at det er viktig at friluftslivet i området ved transformatorstasjonen hindres i minst mulig grad i anleggsperioden og at løyper ikke stenges.

Statnett skriver i brev av 5. desember 2025 at skiløypa skal settes i stand, i den grad den blir berørt av anleggsarbeidet, etter anleggsperioden. De skriver at det vil bli lagt ned rør for at skiløypa kan flyttes rett nord for transformatorstasjonen slik det er planlagt i kommuneplanen. Statnett opplyser videre i e-post av 5. februar 2026 at etter forlengelse av stikkrennene, vil det ikke lenger bli behov for å stenge veien. De skriver at forlengelse av røret vil kunne opparbeides først, og at det kan kjøres over denne mens eksisterende overkjøring utbedres. Videre skriver de at det er planlagt å gjennomføre arbeidene utenom skisesongen (mai-november), men dersom det skulle oppstå utfordringer i anleggsarbeidene, og behov for å sluttføre arbeidene tidlig på vinteren, ønskes det en åpning for dette.

NVE vurderer at tiltaket i begrenset grad vil gi negative virkninger for friluftsliv og rekreasjon i driftsfasen. NVE viser i den forbindelse til at Statnett vil forlenge rørene under veien slik at skiløypa kan flyttes slik som Ørsta kommune og Hovdebygda IL ønsker. NVE registrerer at det ikke lenger er behov for å stenge traktorveien øst for stasjonsområdet, og vurderer at virkningene for friluftsliv i anleggsfasen også vil være begrensede. NVE legger videre til grunn at anleggsarbeidene gjennomføres utenfor skisesongen i den grad det er mulig.

3.3.5.2 Kaianlegg i Sæbø

I kommunens arealplan er den eksisterende kaien regulert til småbåthavn, og utvidelse av moloen vil komme inn i et areal som er satt av til spesialområde friluftsliv, allmenn flerbruk fisk, ferdsel, friluftsliv og naturområde (NFFF). Arealet for plassering av riggområde er regulert til friområde park.

Statnett opplyser at turveien gjennom arealet der det midlertidige riggområdet er planlagt vil bli stengt av i anleggsperioden. Som avbøtende tiltak vil Statnett legge om turveien i anleggsperioden. Statnett vurderer at tiltakene etter anleggsperioden vil kunne ha en positiv innvirkning på friluftsliv og rekreasjon ved at kaien og tilgang til sjøen blir lettere for allmenheten.

Ørsta kommune viser til at arealet som skal brukes til riggområde har en gjennomgående gang- og sykkelvei. Kommunen skriver at tiltaket bør bidra til å styrke sammenhengen mellom friområdet, park på land og friluftsområdet i sjø gjennom å knytte arealene bedre sammen.

Hjelmeland påpeker i sin høringsuttalelse at den eneste strandbiten mellom elva og ferjekaia i Sæbø forsvinner som følge av kaianlegget, noe som er ugunstig for friluftsliv og tilgang til og fra sjøen. Han ønsker at Statnett lager en adkomst ned til sjøen på nordsiden av moloen, slik at man lettere kommer seg ut og inn med kajakk/småbåt og gjør det lettere å lande fisk fra kaia. Hjelmeland ønsker også at valg av lyskilde bør unngå lysforurensning.

Statnett skriver i brev av 5. desember 2025 at alle midlertidige anleggsområder og veier i Sæbø vil bli tilbakeført etter at anleggsarbeidene er avsluttet. De skriver videre at de vil se på muligheter for å lage en enkel adkomst mellom selve kaia og sjøen rett nord for moloen, og at ønsket knyttet til belysning på kaia vil bli fulgt opp. Statnett opplyser videre i e-post av 3. februar 2026 at det i dag ikke er opparbeidet adkomst ned til sjøen fra den eksisterende moloen, og ferdsel ned til sjøen må skje på stabbesteinene som moloen er bygd opp av, og at dette vil bli på samme måte etter bygging av kaien.

Det midlertidige riggområdet skal etableres i et område som i kommuneplanen er satt av til friområde park med en gjennomgående gang- og sykkelvei. NVE vil sette vilkår om at Statnett iverksetter tiltak slik at turveien kan brukes i anleggsperioden. Detaljplanen skal beskrive hvordan turveien skal legges om, slik at stisystemet i området opprettholdes i anleggsperioden. Den skal også beskrive hvordan Statnett skal informere og merke alternative turstier i forbindelse med anleggsarbeidet. NVE registrerer at det i dag ikke er opparbeidet adkomst ned til sjøen fra eksisterende molo, og vurderer at tiltaket ikke vil påvirke tilgjengelighet til sjøen, sammenlignet med dagens situasjon. NVE legger til grunn at Statnett vil tilbakeføre alle midlertidige anleggsområder og veier i Sæbø etter at anleggsarbeidene er avsluttet, og påpeker at de må beskrive dette i detaljplanen. NVE stiller også vilkår om at Statnett i detaljplanen må beskrive eventuell belysning på kaianlegget for å redusere lysforurensning slik Hjelmeland ber om. NVE vurderer at tiltaket i begrenset grad vil gi negative virkninger for friluftsliv og rekreasjon etter at anleggsarbeidene er gjennomført.

3.3.6 Forurensing og vassdrag

Det omsøkte tiltaket innebærer å tilbakeføre bekken som tidligere er lagt i rør til åpen tilstand. Statnett skriver at bekken som går forbi stasjonsområdet i den nordøstlige delen vil åpnes hele veien, og at den vil bli bygd opp med variasjon i substrat og fallforhold til å likne på en naturlig bekk. Det er registrert elvemusling i Ørstavassdraget nedstrøms transformatorstasjonen. Elvemusling har rødlistestatus sårbar (VU), og er en ansvarsart for Norge. For å hindre partikkelavrenning har Statnett planlagt å etablere et sedimentasjonsbasseng.

Statnett opplyser i søknaden at Hovdenakk Vassverk ligger ca. 400 meter nedenfor transformatorstasjonen. De forventer ikke at tiltakene ved stasjonen vil ha innvirkning på vannkvaliteten i vassverket, men for å sikre at vannkvaliteten fortsatt er god etter anleggsperioden skal Statnett gjennomføre prøvemålinger i anleggsperioden og i en periode på to år etter at anleggsarbeidene er ferdigstilt. De skriver også i søknaden at det midlertidige sedimentasjonsbassenget skal redusere avrenning.

Statsforvalteren ønsker at naturlig bekkebunn bevares der dette er mulig ved plastring og omlegging av bekken. De minner om at det i alle bekker med årssikker vannføring skal opprettholdes et vegetasjonsbelte.

Statnett skriver i brev av 5. desember at de vil sørge for at det ikke graves mer i bekker og elver enn nødvendig.

Møre og Romsdal fylkeskommune peker på at vannforskriften krever at miljøtilstanden som hovedregel skal opprettholdes ved ny aktivitet som kan påvirke vannforekomster. De ønsker at det skal etableres kantvegetasjon på begge sider av bekkestrekningen som skal legges om og at bekken gis naturlig variasjon i terrenget. Fylkeskommunen opplyser om at det kan være

innlandsfisk i bekken, dersom det er årssikker vannføring. De minner om at det må søkes tillatelse til fylkeskommunen etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.

Ørsta kommune påpeker at det er avgjørende at det blir etablert og driftet et tilpasset sedimentasjonsbasseng for å unngå partikkelføring og nedslamming til Vielva og videre ut i Åmdalselva som er et nasjonalt laksevassdrag med viktig forekomst av elvemusling.

Statnett skriver i brev av 5. desember at det er planlagt flere tiltak som skal hindre at Vielva/Åmdalselva blir tilført slam og annen forurensning i anleggsperioden. De opplyser at bekken skal åpnes og miljøkvaliteten forbedres og at prinsippskissene presentert i søknaden vil bli lagt til grunn for detaljprosjekteringen sammen med annet relevant veiledningsmateriell. Statnett skriver at det vil bli stilt strenge krav til entreprenør om god miljøoppfølging i anleggsperioden og at kantvegetasjon kan etableres der det ikke går ut over funksjonaliteten i sikringstiltaket.

NVE mener det er positivt at det er planlagt å åpne bekken der den i dag ligger i kulvert. Åpne vannveier er generelt bedre med tanke på naturmiljø og kapasitet i flomsituasjoner. Det er elvemusling nedstrøms i Ørstavassdraget. Elvemusling er sensitiv for høyt innhold av partikler i vannet. Videre er Hovdenakk Vassverk etablert nedenfor stasjonen. Ved etablering av skredvollen og åpning av bekkeløpet må arbeidene utføres slik at det blir minst mulig partikkelavrenning nedstrøms. NVE vil derfor stille vilkår om at det i anleggsfasen skal iverksettes tiltak for å hindre avrenning til Vielva og Åmdalselva, eksempelvis ved etablering av et midlertidig sedimentasjonsbasseng, og at endelig utforming av dette beskrives i detaljplanen. Statnett benyttet samme type avbøtende tiltak da transformatorstasjonen først ble etablert i 2013. NVE minner også om at Statnett har et selvstendig ansvar for å sikre at det ikke oppstår forurensing i strid med § 7 i forurensingsloven.

Hovdenakk vassverk ligger ca. 400 meter nedenfor transformatorstasjon. Statnett har planlagt å gjennomføre prøvemålinger i anleggsperioden og i en periode på to år etter at anleggsarbeidene er ferdigstilt. NVE setter vilkår om at Statnett, i samråd med vannverkseier og kommunen, skal avklare hvilke tiltak som må iverksettes for å sikre berørte drikkevannskilder. Tiltak for å sikre drikkevannskildene i anleggs- og driftsperioden skal beskrives i detaljplanen, inkludert risikoreduserende tiltak og tiltak som skal iverksettes dersom forurensning inntreffer.

NVE sin karttjeneste for nedbørfelt og vannføringsanalyse, NEVINA beregner nedbørfelt til bekken på 0,7 km^2, men det er noe usikker avgrensning. Et nedbørfelt på 0,7 km^2 i denne regionen tilsier at bekken trolig ikke har årssikker vannføring. NVE legger til grunn av Statnett beholder og etablerer kantvegetasjon langs bekken der dette ikke går ut over funksjonaliteten i sikringstiltaket.

NVE vurderer planene slik de er fremlagt til ikke å kreve noen ytterligere behandling etter bestemmelsene i vannressursloven. Vannressursloven har imidlertid flere alminnelige regler om vassdrag. Disse er gitt i vannressursloven kapittel 2, og gjelder for alle tiltak i vassdrag. NVE viser spesielt til aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5 som pålegger at vassdragstiltak og tiltak som berører vassdrag skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser. Vi gjør oppmerksom på at dersom planene endres eller det viser seg at allmenne interesser tilknyttet vassdraget kan bli berørt av tiltaket, kan dette utløse konsesjonsplikt etter vannressursloven, jf. § 8. Planene må i så tilfelle sendes NVE for vurdering. Ved utførte tiltak som er konsesjonspliktige etter vannressursloven vil NVE med hjemmel i vannressursloven § 59 vurdere pålegg om retting. Iverksetting av konsesjonspliktige tiltak uten

nødvendig tillatelse er straffbart etter vannressursloven § 63. Vannressurslovens bestemmelser ivaretar de allmenne interessene i vassdraget og tiltakshaver er selv ansvarlig for eventuelle skader og ulemper for de private interessene i vassdraget som følger av tiltaket.

3.3.7 Naturfare

3.3.7.1 Ørsta transformatorstasjon

Ørsta transformatorstasjon ligger innenfor aktsomhetsområde for flom og jord- og flomskred i karttjenesten NVE Atlas. Sweco har gjort utredninger på oppdrag for Statnett, og de vurderer at steinsprang, steinskred, snøskred eller jordskred ikke vil nå kartleggingsområdet. Flomskred vurderes å nå inn i sentrale deler av kartleggingsområdet med nominell årlig sannsynlighet høyere enn 1/100. Sørpeskred vurderes å nå inn i kartleggingsområdet med nominell årlig sannsynlighet høyere enn 1/1000.

Det er utarbeidet et faresonekart vist i Figur 14, som viser at sannsynligheten for flom- og sørpeskred er høyere enn 1/1000 per år ved dagens stasjon.

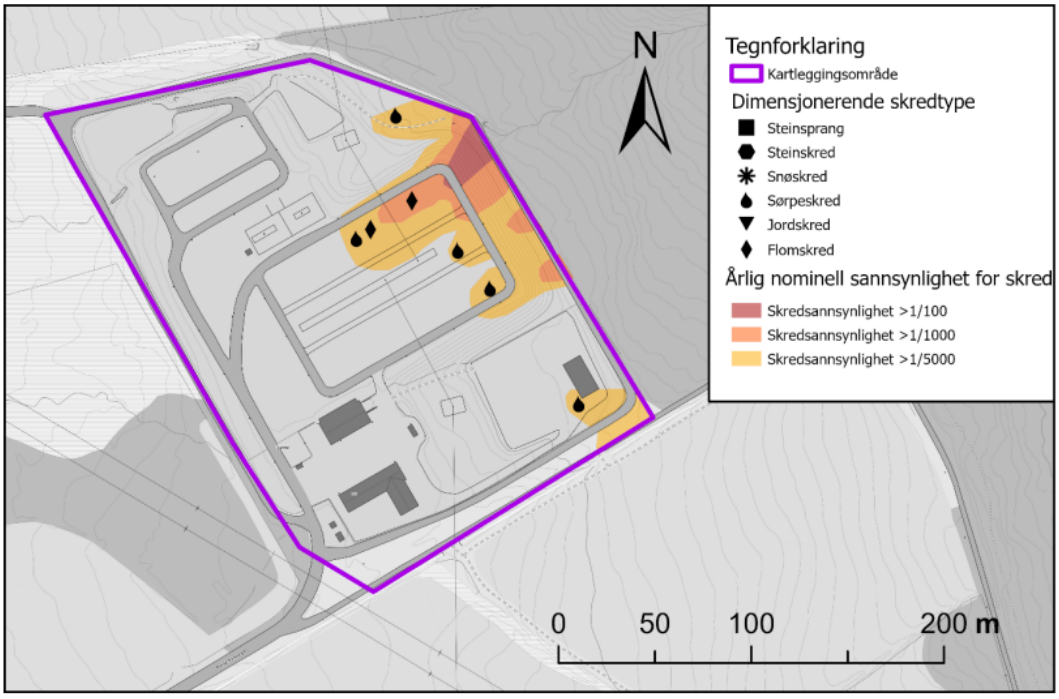

Figur 14: Faresoner i stasjonsområdet dimensjonert av sørpeskred og flomskred. Kilde: Geoteknisk og ingeniørgeologisk rapport og skredfareutredning, Statnett og Sweco.

Sweco anbefaler at det bygges en ledevoll langs bekkesiden mot midtre del nordvest for stasjonsområdet for å lede skredmassene til side for anlegget, samt etablere en grøft som følger parallelt med vollen. De anbefaler også å gjøre kanalen dypere ved utgraving av eksisterende løsmasser. Videre kan en god del av skredmassene fanges med sedimentasjonsbasseng, og resten kan ledes bort fra stasjonen.

Statnett søker, som følge av anbefalingene fra Sweco, om å etablere en omtrent 220 meter lang skredvoll med maksimal høyde på omtrent 4 meter, grøftedybde på inntil 1 meter og bredde på ca. 10 meter. Statnett planlegger videre å håndtere flom og overvann ved å fjerne eksisterende kulvert

langs stasjonsgjerdet og åpne bekken, i tillegg til å øke kapasiteten for vannføring under traktorveien øst for stasjonsområdet. En skisse over de planlagte sikringstiltakene er vist i Figur 15. Skredfarekart etter utbyggelse av tiltak mot skredsikring er vist i Figur 16.

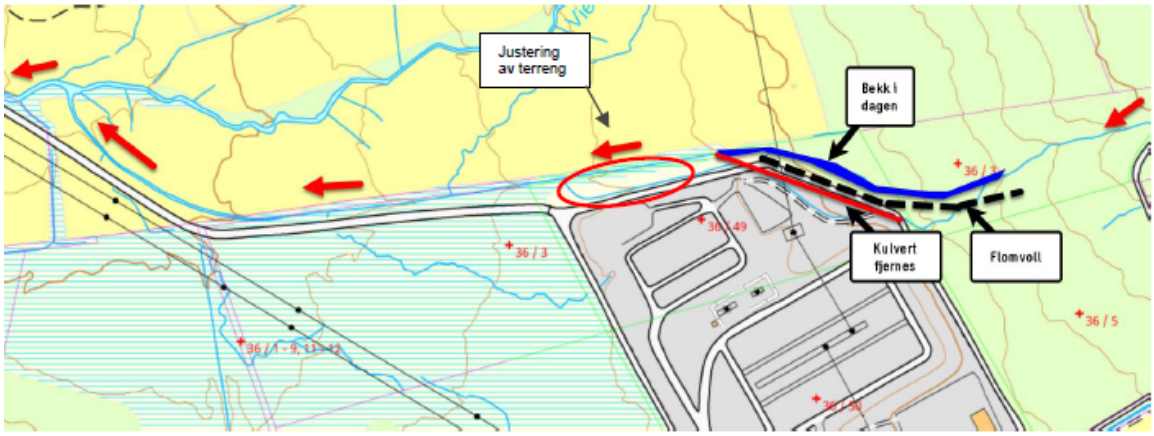

Figur 15: Planlagte tiltak for sikring mot flom og skred. Kilde: Statnett sin konsesjonssøknad.

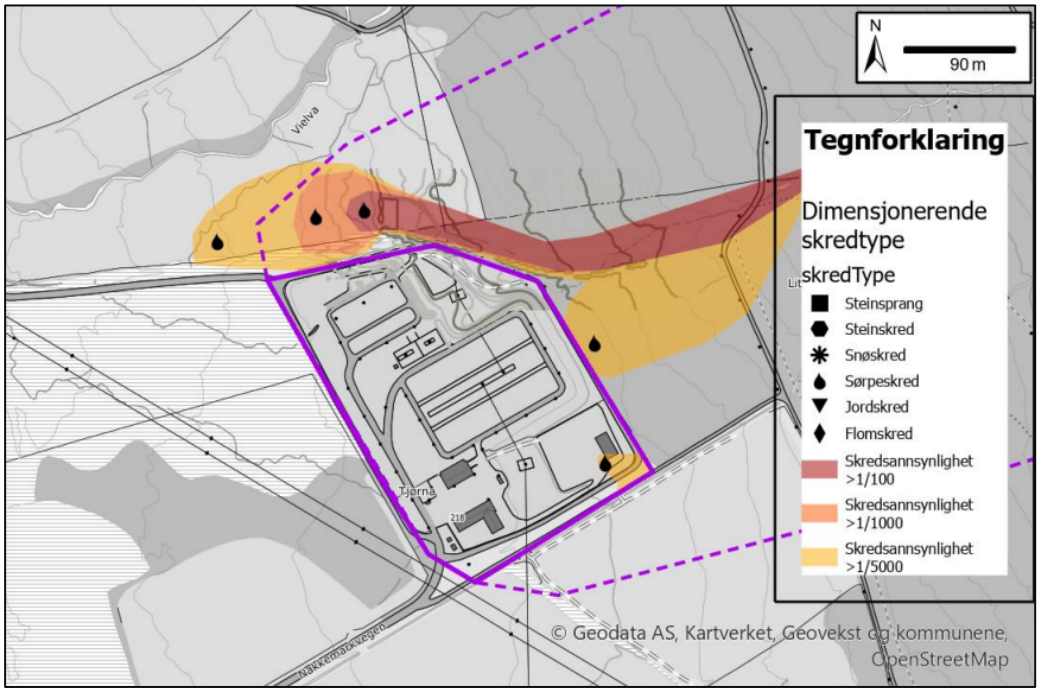

Figur 16: Faresoner etter etablering av tiltak. Kilde: Statnett.

Statsforvalteren i Møre og Romsdal forutsetter at de planlagte sikringstiltakene dimensjoneres på en måte som oppfyller krav til sikkerhet, og at riktig fagkompetanse involveres ved planlegging av tiltak.

Ørsta kommune påpeker at skredsikringstiltakene virker omfattende, og synes ikke det kommer tydelig frem om skissene er basert på de lokale forholdene.

Hovdenakk grunneierlag peker på at håndtering av overvann som er planlagt ført i kulvert til elva mot øst ikke fører til tilførsel av mer vann da kapasiteten i dag er sprengt, og vil kunne føre til store skader på vegnett og eiendommer nedstrøms rundt elva.

Statnett opplyser i søknaden at det i detaljprosjekteringen av anlegget har det blitt gjennomført en tredjepartskontroll av de planlagte sikringstiltakene for å sikre at de er riktig dimensjonert. De viser også til tiltak for å øke kapasiteten for vann og skredmasser under vegen ikke vil gi økt vannføring i bekkekanalen.

NVE mener det er viktig å gjennomføre tiltak for å sikre stasjonen mot flom og flom- og sørpeskred, og forutsetter at Statnett følger de faglige anbefalingene fra Sweco. NVE viser til at det er gjennomført både felt- og grunnundersøkelser i forbindelse med prosjekteringen av skredvollen, og legger til grunn at sikringstiltakene er utformet med hensyn til lokale forhold. NVE forutsetter at tiltak under vegen ikke vil gi økt vannføring til elva som kan føre til skade på vegnett og eiendommer nedstrøms. NVE vil sette vilkår om at det skal gjennomføres planlagte sikringstiltak for å sikre stasjonen mot flom og flom- og sørpeskred.

NVE mener på bakgrunn av dette at det ikke er behov for ytterligere tiltak eller utredninger for naturfare ved Ørsta transformatorstasjon.

3.3.7.2 Kai i Sæbø

NVE har gjennomført søk i NVE Atlas, og kaien ligger innenfor aktsomhetsområde for kvikkleireskred.

Sweco har på oppdrag fra Statnett gjennomført grunnundersøkelser, og de vurderer at det planlagte tiltaket kan bygges med tilstrekkelig sikkerhet mot kvikkleireskred. NVE mener på bakgrunn av dette at det ikke er behov for ytterligere tiltak eller utredninger av faren for kvikkleireskred.

Statnett er ansvarlig for å sørge for effektiv sikring og beredskap og at bygging av anlegget planlegges og gjennomføres med tilstrekkelig sikkerhet mot naturfare, jf. §§ 3-5 og 3-7 i energilovforskriften. Videre plikter tiltakshaver å sørge for å forebygge og begrense virkningene av ekstraordinære situasjoner. Dette følger av energiloven § 9-2 jf. § 9-1.

4 NVEs konklusjon og vedtak etter energiloven

NVE vil i det følgende summere opp virkninger basert på det som er vurdert i kapittel 3.

4.1 Oppsummering av virkninger av tiltaket

Det er forventet økt forbruksvekst i underliggende regionalnett. Dagens situasjon innebærer at kapasiteten i Ørsta transformatorstasjon nærmer seg kapasitetsgrensen, og nye kunder med behov for mer enn 1 MW må tilknyttes med vilkår om utkobling i pressede situasjoner. Videreføring av dagens nett innebærer derfor store begrensninger i hva som kan tilknyttes av nytt forbruk i området, og det vil ikke være mulig å opprettholde god forsyningssikkerhet vinterstid i regionalnettet. NVE mener derfor det er behov for å gjennomføre tiltak som gir økt kapasitet og bedre forsyningssikkerhet til området. NVE mener den omsøkte systemløsningen er den mest rasjonelle for samfunnet sammenlignet med nullalternativet.

NVE vurderer at tiltaket vil medføre begrensede negative virkninger for miljø og samfunn. NVE mener de fleste negative virkningene vil være knyttet til anleggsperioden, i hovedsak for naturmangfold og friluftsliv. For å redusere negative virkninger av tiltaket har NVE satt vilkår om at Statnett skal utarbeide en detaljplan. Planen skal beskrive hvordan avbøtende tiltak kan utføres for å redusere negative virkninger for omgivelsene ved Ørsta transformatorstasjon og etablering av kaien i Sæbø.

4.2 Anleggets utforming og avbøtende tiltak

For å redusere virkningene av prosjektet har NVE pekt på en rekke avbøtende tiltak i våre vurderinger i kapittel 3. Nedenfor følger en oppsummering av de avbøtende tiltakene NVE mener Statnett skal gjennomføre for å redusere virkningene av tiltaket.

4.2.1 Skjerme eventuelle forekomster av ålegras

Det skal benyttes siltgardin ved arbeider i sjø i anleggsperioden for å skjerme eventuelle forekomster av ålegras, samt redusere spredning av partikler.

4.2.2 Fremmede arter

Statnett skal kartlegge fremmede arter der det skal gjennomføres arbeider ved Ørsta stasjon. Kartleggingen må skje til egnet tid av året hvor det er mulig å identifisere artene. Statnett skal gjøre en risikovurdering av artene, og iverksette nødvendige tiltak for å hindre negative virkninger for naturmangfoldet som følge av spredning av artene. Det skal brukes fagkyndig kompetanse, og tas utgangspunkt i Miljødirektoratets rapport *Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter.*

4.2.3 Hindre avrenning

Statnett skal i anleggsperioden iverksette tiltak for å hindre avrenning til Vielva og Åmdalselva, eksempelvis ved etablering av et midlertidig sedimentasjonsbasseng.

4.2.4 Sikring av drikkevann mot forurensing

Statnett skal i samråd med vannverkseier og kommunen avklare hvilke tiltak som må iverksettes for å sikre berørte drikkevannskilder mot forurensning.

4.2.5 Rutiner for å varsle grunneiere og beitelag

Statnett skal ha rutiner for dialog med og varsling av grunneiere og beitelag om anleggsarbeider.

4.2.6 Varsel om støyende anleggsarbeid

Statnett skal etablere system for varsling av særlig støyende anleggsarbeider for beboere og interesser nær tiltaksområdet.

4.2.7 Redusere spredning av støv

Statnett skal gjennomføre tiltak for å redusere spredning av støv fra anleggsområdet, herunder etablere anlegg og rutiner for vask av kjøretøy og veier.

4.2.8 Sikre allmenhetens tilgang til tursti i Sæbø

Statnett skal iverksette tiltak slik at gang- og sykkelvei gjennom riggområde i Sæbø kan brukes i anleggsperioden.

4.2.9 Sikring av anlegget mot naturfare

Det skal gjennomføres planlagte sikringstiltak for å sikre stasjonen mot flom og flom- og sørpeskred.

4.2.10 Detaljplan for bygging og riving

Transport knyttet til bygging, drift, vedlikehold og riving av nettanlegg kan ha negative miljøvirkninger. NVE forutsetter at midlertidige terrenginngrep begrenses i størst mulig grad, og at terrenget tilbakeføres til opprinnelig tilstand så langt det lar seg gjøre. I driftsfasen vil trafikken til og fra stasjonen være minimal.

Etter NVEs erfaring kan en detaljplan for bygging og riving bidra til å redusere eller unngå negative miljøvirkninger. Denne er forpliktende for entreprenør og byggherre. NVE vil sette vilkår om at Statnett utarbeider en slik plan, som det forutsettes at Statnett drøfter med berørt kommune, grunneiere og andre rettighetshavere. En slik plan skal godkjennes av NVE før anleggsstart. NVE har utarbeidet en veileder for utforming og innhold av en slik detaljplan. Vi forutsetter at denne følges. Utover det som er beskrevet i veilederen, setter NVE vilkår om at følgende temaer skal beskrives og drøftes nærmere i detaljplanen:

- Det skal beskrives hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres for å unngå direkte berøring av steinmuren ved Ørsta transformatorstasjon, som er et kulturminne fra nyere tid.
- Statnett skal vurdere behovet og beskrive eventuelle nødvendige tiltak for å hindre spredning av pollpryd ved gjenbruk av siltgardin.
- Rutiner for dialog med og varsling av grunneiere og beitelag om anleggsarbeider, skal beskrives.
- Det skal beskrives hvilke tiltak Statnett skal gjennomføre for å begrense påvirkningen på beitedyr i anleggsperioden.
- Det skal beskrives hvordan gang- og sykkelvei gjennom riggområdet i Sæbø skal legges om, slik at stisystemet i området opprettholdes i anleggsperioden.
- Planlagte tiltak for å håndtere støy i anleggsfasen, basert på Miljødirektoratets veileder M-2061, herunder system for varsling av særlig støyende anleggsarbeider, skal beskrives.
- Aktuelle tiltak for å redusere støv i anleggsfasen, skal beskrives, herunder rutiner og anlegg for vask av kjøretøy og vei for støv. Vurdering av tiltak skal gjøres ut fra kapittel 6 i *Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanleggingen (T-1520/2012).*
- Det skal beskrives endelig utforming av tiltak for å hindre avrenning til Vielva og Åmdalselva, eksempelvis ved etablering av midlertidig sedimentasjonsbasseng.
- Tiltak for å sikre drikkevannskildene i anleggs- og driftsperioden mot forurensning skal beskrives, inkludert risikoreduserende tiltak og tiltak som skal iverksettes dersom forurensning inntreffer.
- Eventuell belysning på kaianlegget i Sæbø bør redusere lysforurensning på omkringliggende områder i den grad det er mulig. Valg av lyskilde skal beskrives i detaljplanen.

4.3 Oppsummering og konklusjon

NVE har vurdert Statnetts søknad om tiltak i Ørsta transformatorstasjon og etablering av kai i Sæbø. Vi har i dette notatet redegjort for vurderingsgrunnlaget og positive og negative virkninger av tiltaket. Etter energiloven kan det gi konsesjon til energianlegg som anses som samfunnsmessig rasjonelle, det vil si hvis de positive virkningene anses som større enn de negative. NVEs vurdering av om det skal gis konsesjon er en faglig skjønnsvurdering.

Med vilkårene NVE stiller i anleggskonsesjon mener vi at tiltak i Ørsta transformatorstasjon sine fordeler for samfunnet klart oppveier ulempene for allmenne og private interesser.

I medhold av energiloven gir NVE konsesjon til utvidelse av eksisterende stasjonsareal med omtrent 600 m^2, en ny transformatorcelle med grunnflate på ca. 340 m^2 og høyde på ca. 12 meter og justering av traseen til 420 kV ledningen mot Sykkylven over en strekning på omtrent 450 meter. NVE gir og tillatelse til etablering av en ny kai i Sæbø, transportvei fra moloen til fylkesvei 655 og tiltak for ras- og flomsikring nordøst for stasjonen. Tillatelsen gis i anleggskonsesjon med NVE-ref. 202320108-37 og 202320108-38.

A Vedlegg – Oversikt over lovverk og behandlingsprosess

A.1 Energiloven

For å bygge, eie og drive elektriske anlegg kreves det konsesjon etter energiloven § 3-1. NVE er delegert myndighet til å treffe vedtak om å bygge, eie og drive elektriske anlegg, herunder kraftledninger og transformatorstasjoner.

A.2 Samordning med annet lovverk

A.2.1 Plan- og bygningsloven

Kraftledninger og transformatorstasjoner med anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 er ikke omfattet av plan- og bygningsloven, med unntak av lovens krav til konsekvensutredninger og krav til kartfesting. Dette innebærer at:

- konsesjon kan gis uavhengig av planstatus
- det ikke skal utarbeides reguleringsplan eller gis dispensasjon
- det ikke kan vedtas planbestemmelser for slike anlegg

Vedtak om elektriske anlegg som krever anleggskonsesjon skal kun fattes av energimyndighetene. De øvrige myndigheter er høringsinstanser. Statlige, regionale og lokale myndigheter får etter ikrafttredelse av den nye loven innsigelsesrett og klagerett på NVEs konsesjonsvedtak etter energiloven, jf. energiloven § 2-1.

Behandlingsreglene for kraftledninger skal praktiseres for elektriske anlegg med tilhørende konstruksjoner og nødvendig adkomst. Dette innebærer at adkomstveier som er nødvendig for driften av energianleggene skal inntegnes på konsesjonskartet, behandles samtidig med anlegget for øvrig og inngå i konsesjonsvedtaket. Disse skal ikke behandles etter plan- og bygningsloven, under forutsetningen at disse veiene gis en betryggende behandling etter energiloven, der berørte interesser gis mulighet for å gi sine innspill. Veier som ikke inngår i prosessen fram til konsesjonsvedtaket, skal framlegges i detaljplaner som følger opp konsesjonsvedtaket, eller behandles av kommunene etter plan- og bygningsloven.

Selv om nettanlegg kan etableres uavhengig av innholdet i eksisterende arealplaner, betyr ikke at det er likegyldig for utbygger eller NVE hvilken arealbruk som berøres og hvilke planer som foreligger. Eksisterende bruk av arealene er som før en viktig del av de reelle hensynene som skal ivaretas når alternative traseer vurderes og en konsesjonsavgjørelse fattes. Foreliggende regulering til vern kan for eksempel være en viktig grunn til å unngå dette arealet, men planen gir ingen absolutte krav om å unngå arealet.

Elektriske anlegg som er unntatt fra plan- og bygningsloven skal i kommunale plankart fremtre som hensynssoner, noe som betyr at det skal registreres kraftledninger med tilhørende byggeforbudssoner i samsvar med regelverket til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. På kart vil ledninger være vist som et skravert område. Tidligere framstilling av

ledninger som planformål (spesialområde, fareområde) med egne farger skal fases ut. Planformål ved ledninger skal framstilles ut fra forutsatt bruk av arealet i området for øvrig.

Unntaket fra plan- og bygningslovens plan- og byggesaksbestemmelser gjelder elektriske anlegg, som er en fellesbetegnelse på elektrisk utrustning og tilhørende byggtekniske konstruksjoner. Konstruksjoner som ikke har betydning for drift og sikkerhet ved de elektriske anleggene vil derfor omfattes av byggesaksbestemmelsene. Enkelte byggverk tilknyttet transformatorstasjoner vil dermed fortsatt kunne kreve byggesaksbehandling av kommunen. I denne saken har ikke tiltakshaver søkt om slike byggverk.

A.2.2 Kulturminneloven

Alle fysiske inngrep som direkte kan påvirke kulturminner eller kulturlandskap, skal avklares mot kulturminneloven (kulml.) før bygging. Generelt skal det være gjennomført undersøkelser i planområdet for å avdekke mulige konflikter med automatiske fredete kulturminner, jf. kulml. § 9. Eventuelle direkte konflikter mellom det planlagte tiltaket og automatisk fredete kulturminner, må avklares gjennom en dispensasjonssøknad etter kulturminneloven.

A.2.3 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven omfatter all natur og alle sektorer som forvalter natur eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen.

Lovens formål er å ta vare på naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser gjennom bærekraftig bruk og vern. Loven skal gi grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, helse og trivsel, både nå og i framtiden, også som grunnlag for samisk kultur. Loven fastsetter alminnelige bestemmelser for bærekraftig bruk, og skal samordne forvaltningen gjennom felles mål og prinsipper. Loven fastsetter videre forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning.

Prinsippene i naturmangfoldloven skal trekkes inn i den skjønnsmessige vurderingen som foretas når det avgjøres om konsesjon etter energiloven skal gis, til hvilken løsning og på hvilke vilkår. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Det skal fremgå av begrunnelsen hvordan prinsippene om bærekraftig bruk er anvendt som retningslinjer. Tiltakets betydning for forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer eller arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5 drøftes der det er aktuelt. Miljøkonsekvensene av tiltaket skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til det planlagte tiltaket og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies.